Ռ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 569 — ՇԱԲԱԹ 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1885 — 27 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՊԱՏԵՐ ԵՒ ԻՆԾԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	գահեկան արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	» »	100
»	»	Եռամսեայ	» »	 50
Գաւառաց	»	եւ տեղական թղթատարով	տարեկան » »	240
Գաւառաց	Համար	եւ տեղական թղթատարով	վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ		տարեկան	ֆրանք	 56
»	»	վեցամսեայ	»	 28

Դեպս դրկուած լրագրոց ճանգու ծախքը Տեսչութեան վրայ է։ Խմբագրութիւնս դրկուած ձեռագրեր կամ դրութիւն եւ չարուիր։

ԳԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԷՐՋ ԷՃԷՆՍԻ
Գորգագործաթեան յեռամբ, Գարա-ագաճ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱԳՆԱՊՆ Ի ՊԱԼՔԱՆՍ

Թարգմանեց Բարիզի Թղթակցէն, 27 Նոյմ.

«Սերպերուն անակնկալ բայց արժանաւոր պարտութիւններն ատ ի Բարիզ՝ որպէս ուրիշ ամէն տեղ՝ խորին զոհունակութիւն պատճառեցին։ Ոչ ուրեք կը ծածկուի այս գոհունակութեան զգացումը։ Միլան Թագաւորին անարդարանալի յարձակումը Պուլկարիոյ վրայ՝ կը նկատուի աւազակութեան բացայայտ գործ մը, որ եթէ յաջողէր՝ մեծ արատ պիտի բերէր անտարբեր դիտող կառավարութիւններուն։

«Բայց եթէ ի սկզբան մեծ ուրախութիւն կար պուլկարական յաղթութեանց առթիւ, այնուհետեւ Ալէքսանդրը Իշխանին՝ յաղթական տեսնելով ինքզինք՝ գործածած ֆպարտլեզուն, որ տարօրինակ հակապատկեր մ'էր իւր առջի խոնարհ լեզուին, և այն համոզում՝ թէ Իշխանը՝ Մեծ Տէրութեանց կողմէ աջակցութիւն գտնէ թէ ոչ՝ կը յուսայ օգուտ քաղել պուլկարական յեղափոխութենէն, —այս բաներ նորէն մտահոգութիւն պատճառել սկսան։ կը զգացուի այժմ թէ Պալքանեան գործն հեռի է վերջանալէ, և եթէ Մեծ Տէրութիւնք ազդու որոշում մը չտան, շփոթութիւնք պիտի աւելնան։

«Պաշտօնական աղբիւրէ տրուած հերքմանց հակառակ, Միլան Թագաւորին անկումի յոյժ հաւանական կը նկատուի։ Նոյնչափ հաւանական է նաեւ Սերպիոյ գրաւումն յԱւստրիոյ, յօգուտ խաղաղութեան և նոյն իսկ ի չահ Սերպիոյ, այնպէս որ Սերպիա հանդարտ մնայ մինչեւ որ Եւրոպա որոշէ նորա ճակատագիրն։ Եթէ Աւստրիա մտնէ ի Սերպիա, Բուլգարիան, ի վտանգի տեսնելով մակեդոնական հեղեղութիւնը, պատերազմի դաշտը պիտի մտնէ եղեր։ Ալէքսանդր Իշխանն ալ, տեսնելով զԱւստրիա՝ ի Սերպիա, զԲուլգարիան՝ ի պատերազմ, զԹուրքիա՝ զբաշեալ հելլենական սահմանաց կողմէ, և զԹուրքիա՝ Աւստրիոյ բախելու երկիւղէն մեկուսի կեցած, Իշխանը, տեսնելով դայս ամենայն, և յենելով իւր ժողովրդականութեան վրայ, նորէն Պուլկարիոյ դատին ֆատագով պիտի լինի եղեր։ Ի մի բան, ընդհանուր կարծիքն է թէ, Պաղքանաց մէջ դիզուած դիւրավառ նիւթերը մէկէն պիտի բռնկին չատ չանցած։»

ՍԵՐԹԻՍ. Սերպիա լրջէն կը պատրաստուի պատերազմի վերսկսան։ Բ. կարգի պահեստը հետզհետէ կը հանին սահմանագլխին մօտ։ Միլան Թագաւորն, Աւստրիոյ ազդեցութեան կրմնած, բարոյական և նիւթական բաւական ոյժեր գտեր է նորէն չափուելու համար յաղթական Պուլկարիոյն հետ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. Պ. Տէլիւեանիի Եւմատցոյցէն կ'երեւի թէ 1886 երմտական տարւոյն գուշակեալ հասոյթք են 84 միլիոն ֆր. և տողրական ծախք 88 միլիոն։ Պալքանեան խնդրոյն առթիւ պատերազմական արտասովոր ծախք 38 միլիոն, ծովային արտասովոր ծախք 7 միլիոն։ Ասոնցմէ զատ կառավարութիւնն 3 միլիոն ֆր. ի նոր վարկ մը կը խնդրէ բացաթիկ ծախուց համար, քաղաքական այժմեան կացութեան առթիւ։

ՈՒՍԻՈՅԻ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՍԼԱՒԻՔ. Ռուսիոյ որոշեց Կարմիր Խաչի շարժումն հիւանդասոցներ և բժիշկներ ղրկել թէ՛ ի Պուլկարիա և թէ՛ ի Սերպիա։ Ֆ. ոը Ս. Բէ. Գեբոպոլ, զայս ծանուցանելով, ի դիմաց ռուսական հանրային կարծեաց գովեստ կուտայ պուլկարական դեռահաս ազգին քաջութեան և զինուորական փայլուն ձիրքերուն։ «Ռուս սպայք և հրահանգիչք պէտք է շատ գոհ լինին իրենց յաջողակ աշակերտներէն», կ'ըսէ։ Բայց մոռնալու չէ թէ գերման բանակն ալ գոհունակութեան հաւասար պատճառ ունի, քանի որ Ալէքսանդր Իշխանին ռազմագիտական կարողութիւնն ամէն բանէ աւելի նպաստեց Պուլկարիոյ յաղթութեան։ Պուլկարական մարտիկներուն քաջութիւնը շատ կը գովեն Ռուսիոյ զինուորական լրագիրք։ Պուլկար վիրաւորք ըստ մեծի մասին ձեռքէ միայն վիրաւորուած են, որ կը ցուցնէ թէ մարմնոյն մնացեալ մասերը շատ լաւ պաշտպանուած են մարտիկներուն մէջ, որք Իշխանին անձնական օրհնութեան ներքեւ կռուցուած էին։

ՍՊԱՆԻԱ

ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻ ԲԱՂԱՔԱՑԻՆ ՄԵՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԸ

Ժողովրդէն այնչափ դաղտնի պահուած էր Թագաւորին ֆիղիքական բուն վիճակն, որ նորա մահն յանկարծակիի բերաւ բոլոր երկիրն, և մեծ սրտայուզութիւն պատճառեց ամէն դասուց մէջ։ Նախարարութիւնը, դուշակելով թէ այս ցաւալի դէպքը ուրշալի մեծ տպաւորութիւն մը պիտի ընէր ուժիրքերն յուզէր, մահուան լուրը տարածելէն առաջ զինուորական ամէն միջոցներ ձեռք առաւ թէ մայրաքաղաքին և թէ հիւսիսային և հարաւային գաւառաց մէջ, ուր կը վախցուէր ֆարիսդներու և Հանրապետականներու յանկարծական մէկ շարժումէն։ Բարերախտապէս, առաջին վայրկենին այնպիսի շարժում չպատահեցաւ։ Հանգուցեալ Թագաւորին 27 ամեայ կինը Խնամակալուհի հռչակեցաւ, և այժմ կը կառավարէ երկիրը, մինչեւ որ իւր հնգամեայ դուստր, կամ զաւակն որ ի մտոյ պիտի ծնի (եթէ մանչ է), չափահաս լինի։

Թագաւորը, թէեւ երկար ժամանակէ հետէ թոքախտէ կը տառապէր, բայց վերջին ժամանակներս, բժշկաց խորհրդոյն հակառակ, կը յամառէր միայ Մատրիտի ցուրտ կլիմային ներքեւ։ Ի կը վախնար որ եթէ երկրին առջեւ կը սպառնան Սպանիոյ։ Գիտնալ պէտք է թէ Հանրապետութեան գաղափարը կուսակիցներ ունի սպանական բանակին մէջ իսկ, յորում, աւելի քան՝ և է Եւրոպական բանակի մէջ, քաղաքականութիւնը կը կատարէ մեծ դեր մը։

Բայց այս չէ միակ վտանգն Սպանիոյ համար, երկու դժբախտ դէպք մը հարկ կը դնէ երկրին վրայ՝ 15 տարի կառավարուիլ Խնամակալուհւոյ մը ի հարկէ տակը ձեռքով։

Տոն Քարլոս հրաժարական խօսեցաւ արդէն։ Թէպէտ թղթակցին հետ տեսակցութիւն մ'ունեցաւ, որ հրատարակուած է։ Աւասիկ Տոն Քարլոսի յայտարարութիւնները։

«Ճշդիւ չգիտեմ թէ ինչ պիտի պատահի Մատրիտի մէջ։ Չեմ կարծեր սակայն որ Խնամակալութիւնը կարենայ երկար ատեն պահել հանդարտութիւնն։ Հանրապետականքը չարժում մը պիտի ընեն անշուշտ։ Իմ դերս պիտի լինի՝ միջամտել բարեկարգութիւնը վերահաստատելու և անիշխանութեան վերջ տալու համար։ Ես այսուհետեւ կը ներկայացնեմ Սպանիոյ մէջ կենդանի միապետութիւնն, որ միակ կարող է ամրել խնամակալարները։ Ցարմար ժամանակին միջամտելով յՍպանիա, իմ շուրջս պիտի համախմբեմ ամէն անոնք որ ազատասիրութիւնը Միապետութեան մէջ կը տեսնեն։ Իմ կողմէ այսպիսի միջամտութիւն մը անսահման չարիքներէ պիտի փրկէ իմ երկիրս։ Դիւրաստացէ, հարիւ զինու զօրութեան դիմաց բայց այս միջոցին պիտի դիմեմ այնչափ միայն որչափ հարկաւոր է ընդհանուր խաղաղութիւն մը հաստատելու համար։ Թէեւ քաղաքային պատերազմը չեմ սիրեր (՞՞.) բայց չպիտի խորշիմ անկէ՝ ի փրկութիւն Սպանիոյ։ Ես ո՛ և է կարգադրութիւն չեմ կնքած Ալֆոնսօ Թագաւորին հետ, միայն զինու զօրութեամբ յաղթուած էի. այնպէս որ գործողութեան կատարեալ ազատութիւն կը վայելեմ այժմ։ Իմ յոյսս է ժողովրդեան սուրբ մասին վրայ, որ պահպանողական միապետութիւնն անիշխանութենէն նախամեծար կը համարի միտ, և տարակոյս չունիմ թէ խնամակալութիւնն յանիշխանութիւն պիտի տանի երկիրն։ Առ—յժմ խորհուրդ կ— ՀԼ Ի, ՀԱՆ-ՐՈՒ հանդարտ կենալ, և թողուլ որ դէպքերն իրենք իրենցմէ հրաւիրեն իմ միջամտութիւնս։»

Ասանք դժբախտապէս բացորոշ խօսքեր են, և տարակոյս չեն թողուր թէ, —ինչպէս կան շատ օրինակներ Սպանիոյ ժամանակէն պատմութեան մէջ, — առաջին առիթէն օգուտ պիտի քաղեն՝ մի կողմէ Հանրապետականք և միւս կողմէ Բարլոսեանք՝ քաղաքային պատերազմ մը յառաջ բերելու Սպանիոյ մէջ։

Դիտցուցիչ է տեսնել թէ Քրիստինէ Թագուհին, աւստրիացի Արշիդուքսի մը դուստրը, սպառնացող վտանգաց առաջքն առնու լուսագոյն միջոց կը համարի հեռանալ ազատական աշխարհավարութեան մը։

Ապաքէն, Պ. Քանովաս Տէլ Քաստիլլօ, Թագաւորին մահուան լուրն առնլոն պէս, ներկայանալով վշտալի Թագուհւոյն՝ զիւր ցաւակցութիւն յայտնելէ յետոյ, ծանուցած էր թէ պահպանողական կուսակցութիւնը զիւր պաշտօն լրացած կը համարէր, քանի որ կը մեռնի այն Թագաւոր որոյ փատհութեամբ կը կենար գործոց գլուխն։ Հրաժարական մատուցանելով, Պ. Քանովաս խորհուրդ տուաւ Թագուհւոյն՝ նախարարապետ կարգել Ազատական կուսակցութեան պետն, զՊ. Սակատա։ Խոստացաւ նաեւ ըստ կարի աջակցիլ նոր նախարարութեան, յօգուտ երկրին ու Խնամակալութեան։

Բրիստինէ Թագուհին անմիջապէս կանչեց զՊ. Սակատա, որ կը ներկայացնէ ազ-Հանրապետական Ազատականներն, որք Ալֆոնսօ Թագաւորին իշխանութիւնն իրրեւ օրինաւոր կ'ընդունին։ Պ. Սակատա շուտով կազմեց զիւր ազատական նախարարութիւն։ Թագուհւոյն, պահպանողական նախարարութեան և Ազատականաց Պետերուն այս ընթացք ընդհանուր գոհութիւն պատճառեց։ Թագուհին կը յուսայ «ազատական և հաշտարար» քաղաքականութեամբ մը կառավարել երկիրն, «իւր զաւակին Դահոյն պահպանութիւնն յանձնելով սպանիացի ազգին վեհանձնութեան»։

Այսպէս, քաղաքային պատերազմի մը երկիւղներուն հետ կան ներքին հանդարտութեան և ազատական բարեգործ աշխարհավարութեան մը յոյսեր։ Ցեսնենք թէ ոյք պիտի ստուգուին։ Երկիւղնե՞ր թէ յոյսեր։ (*)

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.

Բուլկարի գործոց վրայ իտալական «Կանան Տեւորին» հրատարակեցաւ։ Կը պարունակէ պաշտօնագրեր որոց թուականք սեպտ. 21էն մինչեւ նոյմ. 16 են։ Ասոնցմէ կը տեսնենք թէ Իտալիա հետզհետէ հաւանած է, նախ, Անգլիոյ առաջարկութեան, որ էր՝ ազատ յանդիմանութիւն մ'ուղղել Պուլկարիոյ. 2. Աւստրիոյ առաջարկութեան, որ էր՝ Ալէքսանդր Իշխանին մօտ հաւաքական ձեռնարկ մ'ընել. 3. Ֆրանսայի առաջարկութեան, որ էր դիտողութիւններ ուղղել Պելկրատի և Սոֆիէի կառավարութեանց։ և 4. Ռուսիոյ առաջարկութեան, որ կը խնդրէր դեսպաններու գումարում մը, և ապա Դեսպանախորհուրդ մը։ Իտալիոյ աշխարհավարութեան սկզբունքն եղած է այս խնդրոյս մէջ՝ Պերլինի Դաշնագրով Արեւելեայ մէջ հաստատեալ վիճակին պահպանութիւնն և խաղաղութեան անվթար շարունակութիւնն։ Ամէն անգամ որ միաձայնութիւն չի գտնուիր, Իտալիա կը յարի Գերմանիոյ, քանի որ երկոցուն կառավարութեանց հայեացք նոյն են։ Գերմանիա, Իտալիոյ պէս, միայն անուղղակի չահ մ'ունի խնդրոյն մէջ, և զ'իւր բոլոր ոյժ կը գործածէ բառնալու վէճի ամէն առիթ Վիէննայի և Բեղերապուրգի միջև։ Բոլորի կողմն ղրկուած հրահանգներն ասանք են որ, ամէն բանէ առաջ հոգ տանելով հանդերձ խաղաղութեան պահպանման, Դեսպանախորհուրդն անտես չընէ Բուլկարիի ճշմարիտ չահերն ու բաղձանքներն, ա՛ինպիսի կացութիւն մը հաստատել կարենալու համար, որ բաւական ժամանակ տեւելու յոյսեր տայ։

Սերպիոյ դեսպանն ի Հռոմ՝ Ուրտաքին գործոց նախարար Ռոպիլանդ կոմսին ըսած լինելով թէ Սերպիա մասնաւորապէս կը վստահի Իտալիոյ համակրանաց, նախարարն, հաստատելով հանդերձ Սերպիոյ նկատմամբ Իտալիոյ և իւր անձնական համակրանքները, պատասխաներ է թէ, արդի պարագայից մէջ, իտալական աշխարհավարութեան միակ նպատակն է ապահովել խաղաղութիւնն, և թէ Իտալիա հաստատապէս որոշած է չյաժանուիլ միւս Տէրութիւններէն որք նոյն հիմնադիրն ունին։

Ռոպիլանդ կոմսը, պատասխանելով հոկտ. 19ի հելլենական շրջաբերական-ին, կը յայտարարէ թէ Ցունաստան անդր քան զայն կը խորհի ապագային վրայ, բայց ըստ բաւականին չի մտածեր ներկային վրայ։ Ցունաստան բան պէտք չէ յուսայ Իտալիէն։

Նոյմ. 14ին, Ռոպիլանդ կոմսը կիմացնէ Պ. Կարաշանիի թէ Իտալիա սեռաս-ռուսիան ատատեռոպանին ամէն պատասխանատուութիւնները կը թողու Սերպիոյ վրայ, որ նախապարձակ եղած էր, մանելով ի Պուլկարիա։

ԲՈԼՈՆԻԱ.

Անցեալ ուրբաթ օր Վարշաւիոյ մէջ ռուս կառավարութիւնը դատի ենթարկեց Զէտաոր դաս անուն ընկերվական-յեղափոխական գաղտնի ընկերակցութեան մը անդամները։

Դատարանին անդամ են զօրավար Ֆրիէդրիքս, նախագահ Վարշաւիոյ Զինուորական Խորհրդոյն, երկու զինուորական դատաւորք և չորս գնդապետք։ Ընդհանուր դատախազն է զինուորական դատախազ Պ. Մորաւիքի, երեք օգնականներով։

Ամբաստանելոց պաշտպանութիւնն յանձնուած է Վարշաւիացի 14 փաստաբաններու և 3 ռուս փաստաբաններու։ 113 ամբաստանիչ վկայք կան և 80 արդարացուցիչ վկայք։ Դատաստանն իրր 20 օր պիտի տեւէ եղեր։

(*). Պայտնէ նորմ 28 թուականի վերջին հեռագիր մը կ'ըսէ։ Սպանական սահմանագլխէն կը հեռագրուի։ — «Բարեկարգութիւն կը տիրէ գաւառաց մէջ։ բայց սպանական իշխանութիւնք կը վախան թէ անկարգութեան փորձեր պիտի լինին մի քանի կէսերու վրայ։ Բարլոսդ և հանապետական պետերն իրենց հետեւորդները կը յորդորեն սպասել արուելիք հրամաններու։ Բայց կը վախցուի թէ կուսակցաց ոմանց անհամբերութիւնն, երկրին թշուառութիւնէն օգուտ քաղելով, մասնական շարժումներ յառաջ չբերէ։ ի Բարգելոնա մանաւանդ։ Բասդէլոնի նահանգին մէջ Բարլոսդ խրատել սկսած են, բայց գործնական ազդեցութիւն ո՛չ ուրեք փորձուեցաւ։»

—39—

ԹԻՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷ

ԶԻԿ—ԶԱԿ
ԿԱՄ
ԿԵՌ—ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Զ.

Սարսեց վայրկեան մը, երկու վայրկեան, և ջիղերով այլ ևս համբերել, յանուանէ կոչեց զՊ. ոը Մընէսթրոյ։

Կոչն անպատասխանի մնաց և լապտերն եբեւան չելաւ։

Ցարմամբ յուսահատութիւնը տիրեց վրան։

—Մեռա՞ւ, մրմնջեց, Զիկ-Զակ կ'սպասէր զայն... Զիկ-Զակ խեղդեց զայն... Զիկ-Զակ կ'սպաննէ իմ ամէն սիրելիներս ... զիս ալ պիտի սպաննէ։

Եւ առանց այլ ևս խորհրդածելու, պատրաստուեցաւ ինքն ալ իջնել այն անդունդն, ուստիր ոչ ոք կը վերադառնար։

Բաղձալի՞ աբար, օրիորդ Մոնիմթրոյ ժամանակ չունեցաւ գործադրելու զիւր անխոհակամ դիտաւորութիւնն։

Երբոր ոտքը սանդուղին առաջին աստիճանին վրայ կը դնէր, վարէն բարեկամ ձայն մը գոչեց։

—Աւասիկ եմ, օրիո՛րդ։

Անհնար է նկարագրել օրիորդին զգացած ուրախութիւնն երբոր լսեց զայս ձայն։ Ոտքն ետ առաւ սանդուղին վրայէն, և տեսաւ որ Պ. ոը Մընէսթրոյ վեր կելնէր լապտերն ի ձեռին։

Թիչ մնաց որ անոր պարանոցը պիտի ընկնէր երբոր վեր ելաւ, քիչ մը հեւալով, բայց անվնաս։

—Ի՛, ի՞նչ տեսաք, հարցուց Բամիլլ։

—Մարդ չկայ։ Ձեր բարեկամներն ասատ չեն, և Զիկ-Զակ ալ հեռացած է ասոնց։

—Գոհութիւնն Աստուծոյ։ Ո՛րչափ վախցայ։ Վասն զի ոչ ևս կը տեսնէի ձեր լոյսն, և պատասխան չէի ստանար երբոր ձեզ կը կոչէի։

—Զլսեցի։ Այս նկուղ շատ ընդարձակ է, և պարտաւորեցայ ամէն կողմը պտըտիլ՝ տեսնելու համար թէ ուրիշ դուռ մը կամ ճանապարհ մ'ունի։ Եւ հասկցայ։ Այս ծակէն դատ ուրիշ մուտք կամ ելք չունի։ Ածուխի մթերանոց միայն լինելու ծառայած է, և տակաւին ածխաշերտի սեւ շեղջակոյտեր կան մէջը։

—Ուրեմն ի՞նչ եղած են Բուրբրիէ և որդին։ Այդ անդամ Զիկ-Զակ արդեօք թողա՞ծ է զանոնք ընկած տեղերնին։

—Իմ՛ալ մտքէս անցաւ այդ, ուստի խնամով քննեցի դեռին և ստուգեցի որ փորուած կամ խառնուած չէր։

—Արդեօք այս սանդուղին օգնութեամբ փախա՞ծ են... բայց անհնար կը թուի ինձ, վասն զի ընկած ժամանակ ծանրապէս վիրաւորուած են անշուշտ։

—Ո՛չ, ածուխի փոշին կրնայ մեղմացուցած լինիլ անոնց անկումն, և ես չատ հաւանական կը գտնեմ որ այս սանդուղին մէջտեղաւ դուրս եկած են նկուղէն։

—Եւ որդայթ լարող յելուզակներն ալ թոյլ ասուեր են որ փախչի՞ն։ Չեմ կրնար հաւատալ։

—Ես յետոյ կը հասկցնեմ ձեզ, օրիո՛րդ, թէ ի՞նչպէս կրցած են փախչիլ։ Բայց այլ ևս գործ չունինք ասատ։ Ներեցէք ինձ որ մարեմ լապտերս, և մեր ասատ դալուն ապացոյցը չնչեմ։

Մարեց լապտերն և սանդուղին ծայրէն բռնելով վեր քաշեց։ երբոր վարի ծայրը գետնէն կտրեցաւ, թող տուաւ դատարկին մէջ, և սանդուղը նկուղին դետին վրայ ընկաւ չառաջմամբ։

—Ի՞նչ կ'ընէք, հարցուց Բամիլլ զարմացմամբ։

—Նախազգուշութիւն կ'ընեմ, որպէս զի ուրիշ մարդ չանցնի այս ճանրէն։ Այժմ չուենք, ըսաւ Պ. ոը Մընէսթրոյ իւր ճասանն ու լապտերը վերցնելով, զոր ծրարած էր վերարին։

Օրիորդ Մոնիմթրոյ առարկութիւն չըրաւ։ Իւր պաշտպանին ազդեցութիւնը կը բերէր, ոչ անոր ըրածները կը քննադատէր, ոչ ալ տուած խորհուրդներուն կ'ընդդիմանար։

Անդամ մ'ալ տանը շուրջը պտրտեցան և իրենց եկած ճանրուն հակառակ կողմէն դարձան։

Բամիլլ կ'սպասէր որ Պ. ոը Մընէսթրոյ խօսէր, և ինք չէր համարձակեր հարցում ընել նմա։

—Օրիո՛րդ, ըսաւ յանկարծ երիտասարդը, ձեզ պիտի վշտացնեմ՝ ցրելով ձեր մէկ պատիր յոյսը։ Կը հարցնէք ինձ թէ ո՞ւր են այն երկու ամպարարը, զորս ձեզ օժանդակ առած էիք։ Իմ համոզումս այս է թէ նորէն Զիկ-Զակի քով գնացած են, և թէ այդ չարաճճիներն համաձայնած էին անոր հետ՝ ձեզ ծուղակի մը մէջ ձգելու համար։

—Անո՞նք, անհնա՞ր է։ Բուրբրիէ չարաչար կ'սէ այն վատ սրիկան, որ իւր կինն առաւ ձեռքէն։ և ծորժէ ալ կը գարշի իւր մօրուէն, որ անդադար կը խոշտանգէր զինը։

—Այդ վատաբարոյներուն ամէնն ալ միաբանած էին ձեզ դէմ։ Թագաւորին խաղը կանխաւ պատրաստուած էր։ Ձեր երկու առաջնորդներն հոն նեռուեցան դիտնալով որ ահ խափանչոյ լեզվի մը վրայ պիտի ընկնէին առանց բնաւ վնասուելու։ Կը յուսային որ դուք ալ պիտի ընկնիք այն ծակին մէջ։

—Բայց կրնային առանց հասնելի՞ առաջ ալ սպանել զիս։

—Դիւրին չէր։ Ձեզ մեռած կը գտնէին Բէվոլթի ճանրուն վրայ, քննութիւն կը բացուէր, և կասկածները ձեր հայրն սպանողին վրայ կը ծանրանային Թերեւս Զիկ-Զակ չէր ուզեր երկրորդ անգամ ոստիկանութեան ձեռքը տալ զիւր օձիք։ Լաւագոյն կը համարէր թեղմանի ընել զձեզ այս նկուղին մէջ, կամ պարզապէս ասատ փակելով նոթի մեռցնել։ Իւր հանախնդրուն փախատեան ծառայող սանդուղը կը վերցնէր, թակարդին ծակը կը գոցէր, և ոչ ոք կրնար գալ երբէք ձեզ ազատելու, վասն զի այս աւերակ տուն տարիներէ ի վեր ամայի է։ Դուռը լաւ կարգադրուած էր, և հրաչք է որ փրկեր է։ Գիտէք ինչո՞ւ համար չընկան ձեր ետեւէն։ Կարծեցին թէ դուք ալ ընկած էիք նկուղին մէջ, և նախ հոն դիմեցին։

Բամիլլ, գլուխը կախած, կը վարանէր դատապարտել իւր բարեկամներն։

—Հաճեցէք պարզապէս խորհրդածել, յարեց Պ. ոը Մընէսթրոյ։ Այդ Բուրբրիէ և որդին չեն մնացած նկուղին մէջ։ Ընելէ թէ օգնութիւն եղած է անոնց դուրս ելլելու։ Ի՞նչպէս կը լինի որ վերարին չէք տեսած զանոնք։ Եթէ ձեր բարեկամներն էին, ուղղակի ձեր տունը պարտէին վազել։ Ուրեմն հակառակ էին ձեզ, և ամէն նշաններէ կիրեւի որ փախած են միւս յեղափոխներուն հետ։ Բայց բնաւ ասրսցոց չկայ թէ չպիտի վերսկսին Զիկ-Զակի դիտէ այժմ թէ զինքն անխնայ հալածելու երդում ըրած էք։ ինքն ալ անշուշտ երդում ըրած է որձեզ սպաննէ։ Նէ կը տեսնենք ահա թէ ինչո՞ր ընելու կարող չէ։ Ինք զինք պարտեալ չպիտի համարի, ուրիշ որոգայթներ պիտի լարէ ձեզ դէմ, և Աստուած տայ որ չըրնուիր։ Կրնայ նաև գիշերայն ձեր վրայ յարձակիլ ձեր տան մէջ, ուր առանձին կ'սպրիք, և ուր իւր դաւակիցներն ընդունած էք անխոհեմաբար։

—Ինչ ընեմ ուրեմն, մրմնջեց աղջիկը։ Խորհուրդ մը տուէք ինձ, պարո՛ն, դուք որ փրկեցիք զիս։

—Խորհուրդ կուտամ ձեզ որ երթաք այն տունէն, ուրիշ բնակարան մը վարձէք աւելի բազմամարդ թաղի մէջ, և առաւել վստահելի սպասաւոր մ'առնուք ձեր քով։ Ես կրնամ, եթէ արտօնութիւն տաք ինձ, այս ամենն ալ դտնել ձեզ։

—Տիկին Թէմոյաք առաջարկեց ինձ զայդ, և ես չընդունեցի։

—Ընդունեցէք, օրիո՛րդ, և մի՛ դժուարիք այնպիսի ընտանիքի մը հետ, որոյ գլխոյն ձեռքն է ձեր հարստութիւնն։ Երբոր պատշաճ և ապահով բնակարան մ'ունենաք, ետ կեցեք այս վատաբարոյ ձեռնարկիներէն, և ինձ յանձնեցէք ձեր հոր սպանիչը գտնելու հոգն։

—Ի՞նչպէս կրնաք ճանչել զայն... դուք որ երբէք տեսած չէք։

—Ես դուք, օրիո՛րդ, անոր ձեռները վնասած եք, զորս նկարագրեցիք ինձ։ Ուրեմն ես գիտեմ ձեզ չափ, և մեծ առաւելութիւն մ'ալ ունիմ ձեր վրայ, այսինքն թէ Զիկ-Զակ չճանչեր զիս։ Կ'ուզէք լիազօր իշխանութիւն տալ ինձ ձեր կողմէ գործելու։ Խօսք կուտամ ձեզ թէ կը յաջողիմ։

Բամիլլ կը վարանէր պատասխանել։ Ծորժ ալ Մընէսթրոյ յարեց։

—Խորհեցեք այս առաջարկներուս վրայ, օրիո՛րդ։ Ես չեմ առաջարկեր վերջին Պուլվար Պլոթէր տանիլ զձեզ։ Եթէ կը հաճիք, ձեզ կառքը դնելով ձեր տունը ճանրեմ և վաղը՝ ժամ չորսին՝ պատիւ ունենամ ձեր տունը դալ և այնպիսի խորհուրդներ առաջարկել, զորս չեմ կրնար... չեմ համարձակիր ներկայացնել ասա։

(Շարունակելի)

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՌՄԱԼ

ՀԱՄԲԻԿԷՄԻՐՋԵԱՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ

ԴԱՄԲԱՐԱՆՆԵՐ ՀԻԾԳ ԴԵՄԸ

Տէօքթէօր Կրէկուա որ 18 տարիներէ ի վեր Քարիզի հիւանդանոցաց մէջ իւր բժշկական արհեստը խիստ ճարտարութեամբ ի գործ դնելէ յետոյ ի Պոլիս հաստատուած է, ամէն տեսակ հիւանդներ կընդունի ամէն օր մինչեւ կէս օր, և Կիրակի օրեր Զրի պիտի ընդունի կարգա հիւանդները։

Տօքթէօր Ռօսէնսան, մասնագէտ Սաստերսի և Ազեաց հիւանդութեանց, ինչպէս նաեւ Միզային գործարանաց և Գաղդիական ախտի, պիտի ընդունի իրեն դիմող ամէն հիւանդներ ամէն օր ժամը 9 էն 11։

Ցաստխորդը խիստ դոհ պիտի մնան թէ՛ վերոյիշեալ մեծանուն բժիշկներէն և թէ՛ Դեղարանէն, որ կը գտնուին ոչ միայն Եւրոպայէն բերուած դեղեր և գործիքներ, այլ մեծ խնամով կը պատրաստուին բոլոր դեղերը։

Խիստ սաստան գներ

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կը վաճառէ ամէն տեսակ բնտիր թէյեր։ Ամէն յանձնարարգ որ գիմեն թաղմիր փողոց թիւ 70 (Մբարը Զարշրի կից, տղվարբեր վերի կողմը) գոհ պիտի լինին իրենց ստացած թէյերուն թէ՛ տեսակէն և թէ՛ գնէն։

ՀԱՆՐԱՀԱՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Վաբրը-Ռիւն, Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր։

Ցիրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒՈՒԱԾ ՖԻՐՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վաստրութիւն Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր։

GRANDE GRILE — Աւշային տկարութիւնք, մեզոնպատի հանապարհով հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խցուումն, ներբին գործարանաց թարմնութիւնք, մեզային քար և այլն։

HOPITAL — Մարսողական հանապարհով հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարաշարժութիւն, սխորժակի պակասութիւն տոմբոսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CÉLESTINS — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք։ միզական ուռայ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիաբէտ), սպիտակուց — միզական (Ալբիւմինուրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, ուռայ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց—միզական։

Ազբիւրին անունը պէտք է գտնուի միշտ բաքսիլին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

ՍԵՂԱՆԻ ԸՄՊԵԼԻ

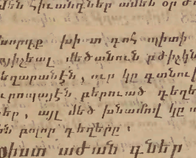

ՍԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՈՐ ԳԵԼՄԱՆԻ

Նման «Շարիթէօղ»ի գնուոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մէկ և մեծապէս կը գովաբացնէ մարսողութիւնը։

Դիւաւորապէս կը գտնուի Գ. Ղազերեանց եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսեզ։

N. 4.

Տօքթէօր Ժիպերին ներսոյա դանը Թէմիզկէի մէջ շէքերէրի շիմոիկ գաւառ մայիսի օրան պու միսիլիս շէքերէրին են պատը վէ են էչ։ Վենի տիր։ Շուրսայարդն իւզերիմեռ օրանդու կեսի շէքեր կոմոտ։ պարդնեն իւզերնեռ։ սաբեի Յարանա հիւանդներնին մասի տամկոսը մէվ։ դեր օրմալը վէ զայրնտէքի ժիկեր վէ Գուրին։ Եվ խմպարը գարմանը մեր։ Հեր էնդամը վէ տրօկիսիերտ պուլունմայը տոր։ Հեր էնդամը վէ տրօկիսիերտ պուլունտուր։ Ֆերատատեռ տեսօղիմեռ։ Եանիզդ Ղալաթա կէտիսիյէնին գարշրդնատա Մ. Զէվիմիրնին մանդասնանտա տոր։

ԻԼԱՆ

ԹԱՂԻՆԵԻ ԹՈՍՍԱՑԻ ՇԱՀԱՆԻ

Մէֆրուշաթը Հիւսայունքն պիր սէ. Նէկիր իտարէսի իչին ալընաճագ իչ նէվ խաբբրն գարարը գաթիսի Թըշրինի սանի ըումինն եիրմի ալթընճը սալը կինի վիբիլեճէյինսէն, Թաշիպ օլանլարը եէվմը մէգիբուրէ սաաթ տօգուզա գասար Թաղինէի Թասսահ Շահանէտ պուլունմարը իլան օլու�։

20 Թըշրինի սանի 301

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐՍԱՊԷՐԻ

Նիզամիէ Նանը ազիզ իտարէսի իչուն միւպայեա օլունճագ օլան պէշ եիւզ պին գըյէ պէքսիմէթին չէրայիթի մուգարբէրէսի իլէ պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթմըշ ալթը պուչուք փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանին ըումինն եիրմի եէտինճի չարշէնպէհ կինի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ եիրմի սէքիզնճի կինի տախի թէքարրիր իտէն ֆիյաթնան եէվազէ պէշ Թէնգիի գապուլ օլունճաղընսան իմայա թալիպ օրանլարը լէվգիմսիզ ուսուսիկէ տարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունար։

21 Թըշրինի սանի 1885

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐՍԱՊԷՐԻ

Նիզամիէ երզազ անպարը իչուն միւպայեա օլունճագ օլան եիրմի պին գըյէյի ճէտիտ Թրիլեա զէյմունընը պէհէր գըյէսի օգգասն պէշ բարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանի ըումինն եիրմի իչինճիս ճուտա իրմէսի կինինը գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իմայա թալիպ օրանլարը լէվգիմսիզ ուսուսիկէ տարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունար։

19 Թըշրինի սանի 1885

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐՍԱՊԷՐԻ

Նիզամիէ երզազ անպարը իչուն միւպայեա օլունճագ օլան եիրմի պին գըյէյի ճէտիտ Թրիլեա զէյմունընը պէհէր գըյէսի օգգասն պէշ բարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանի ըումինն եիրմի իչինճիս ճուտա իրմէսի կինինը գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իմայա թալիպ օրանլարը լէվգիմսիզ ուսուսիկէ տարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունար։

19 Թըշրինի սանի 1885

3—3

Ի. Ա. Ր Ի Ա Խ

ԵՐԵՆԱՑ ԵԿԱՄԻՆ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԼԻՆՆԱ.

Գործողութիւնք 1885 Օգոստոս ամսուն

Այս ամսուն մէջ ստացուած և ստորագրուած են 555 նոր մուրհակներ (ռոպիս) որոնք կը կազմեն 2,733,068·—80 Ֆրանգ ապահովագրական դրամագլուխ։

Բաժինների գանձումն 326,862—55 Ֆրանգ

Վճարումն մահուանց առթիւ 287,242—30 »

Ամփոփումն 1884 տարւոյ գործողութեանց

Ընկերութիւնն ստորագրած է 7,940 մուրհակներ որոնք ի միասին կը կազմեն 43,545,782·50 Ֆրանգ ապահովագրական դրամագլուխ։

Բաժնոց դրամագլուխն 8,755,257·50 Ֆրանգի բարձրացած են

Վճարմունք մահուան առթիւ 1,667,087·50 Ֆրանգ։

Իւր հիմնարկութենէն ի վեր, ընկերութիւնը վճարած է

Մահուանց առթիւ 32,237,662·50 Ֆր. } Համագումար
Օժտմանց առթիւ (1871–1884) 67,571,262·50 » } 99,808,925 Ֆրանգ

Թարգմանեց համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՈՐԻՍ ՊԷՐԷԶ

Գրասենեակ Ղալաթիա, Վօյվոտա փողոց, թիւ 26 գերմանական թղթատան վրայ։

ՕՍՊՈՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆԶՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

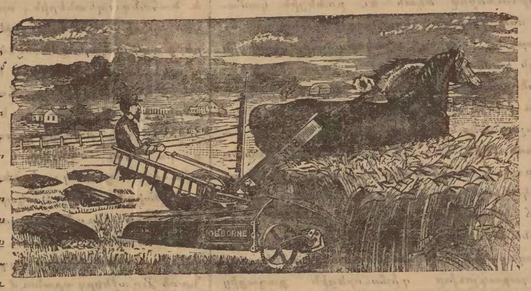

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, այսինքն 55 պէնիսներ հնձէ, ծանրութիւնն է 280 սալայ։ Մանրամասն տեսնել կոմիսիոնց Համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալաթա Եթիկանճըլար ճամբաքի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուրը, Եսսուֆիեան խանի դիմաց թիւ 22։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձառութեան համար։ Կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքաբորբ, հազ, հրդեհ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային զեղձերու ուռայցներ։ Մրմնի հիւանդութիւնք, սրբեան, ապիտակ դաստան, ընդհանուր տկարութիւն։ Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։ Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբրև թէ անոնցմէ աւելի ապդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշնրանի չեն ճանաչեր բայց միայն ստամոքսը ընդդիմանալ զգդուելու և հոգնեցնելու։ Երբեմն շատ վատնգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ։ որ եռանկիւնի շեշտով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և թարմի բժշկական ճեմարանին քիմական գործոց պրոֆ. Դ. Լանէսքի միայն թիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի կեթեղեթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուսայի և այլ Պուսոց համաբաւաւոր դեղավաճառաց ի ծովկրգեանսուր։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մօրիւ ձկան բնական իւղի շշերուն եթիքեթներուն վրայ Գաղիոյ կառաւարութեան գինեցն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրօշաթանի նշանը։

Hogg

ՄՕՐԻՒ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Գ. Ֆ. ՏԻՒՊԷՆՀՕՖ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՐՏՏՈՒՑՉԻ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԽՀԱՄԳԻՐԲ

Ցնչեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ ապահովագրել տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմանագրով, միջնորդութեամբ իւր գնդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԼԻՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՑ ԽԱՆ

50

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՓԻՆԱՅՈՎ ՄԱՍԻ ՀԻԻԹ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Ամենադիւր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Տեսչները, կանայք, տկարակամ Տղոյներն և ամէն փափուկ առնէնք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Զգայնոց ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և Զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

Վիալի գինին ամենեն ադագու դեղերու միաւորութիւնն է, դեղդիմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Պատկասի ամէն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծմանց, երկար տարաքինմանց, Եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Ի տուութեան, Զգայնի ուժգնութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչարաչ կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան ժ. Վիեալ, Պուբպոն փողոց, 14—Լիոն

Պոլսոյ մէջ Դեղարանատերին և ընդհանուր Մթերանոցն Ալբերանտիի դեղարան Տէլլա Պուտտա, Բերա մեծ փողոց 469։

ԱՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ փողոց Բերայի, ի Թէքէք, մզկիթին դիմաց, 587

Գ. Տիմիթրիոս Ալթանի, տէր վերոյդրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բարեմտիի յանձնարարգաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենաընտրելագոյն և կատարելագոյն հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելիներ դարձանիներ, Ճաշարանի և սրահի սեղաններ, Ամէն տեսակ լուսատուներ (լամպա), Զանազան յիներով մուներ, Հանդերձարան Ռիզնիներներ, Եւ, Եւ։

Այս ամէն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ ժան գներով ամէն տեսակ լուսատներ կը չինէ յանձնարարականաւ։

506

ԱԴԵՆԱՒԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիայ և Բէյրութի գծեր։ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաֆուտ երթալիք յատակիկայ շոգենաւն է ՀԱՆՐԱՆԷՆ, որ Նոյեմբեր 23ին Մարսիլիայէն և դեկտեմբեր 2ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յատակիկայ շոգենաւն է ԼԻՄԲԷԼ, որ դեկտեմբեր 18ին Նոյեմբ։

Ուղղակի Եւրոպական

Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ ընդհանուր գործակատարն

ԹԻՆՆԻՈՊԷ ԲԷՊՈՒԼ

Թիւ 17–18 Փիւշիւք Միւլէթ Մանանէ փողոց, թիւ 141

514

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՒԱՆԴԻՆ ԿՈՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒ

Ոչ ոք ոգիք տալ չ'անցամ կը բանի Լիւերբուլ և Մէնչիստրոպի գիծ.

Անունք	Թոմոյ	Անունք	Թոմոյ
Օրանիա	7,000	Մարիա	3,000
Ագաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ակէքքօ	3,000	Դանիէ	2,500
Գոդֆրէյ	4,600	Բաղդատիա	5,000
Պալերէք	2,500	Բալտիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	4,200	Սերվիա	7,800
Սէֆարտիա	5,000	Սիգիա	4,600
Գասանդրիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Էմերսան	2,500	Սպարտա	3,000
Կապիտա	4,000	Թարիքա	3,000
Գէնտ	2,500	Թրիմոտա	2,500
Մարոնիա	3,000		

Գէնոա շոգենաւն, նաւապետ Ֆէրկիւսոն, Լիվերբուլէն ասա հասաւ և ի մօտոյ միւսանին Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Սառագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ–Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Փիւշիւք Հալիլ փաշա Խան Ղալաթիա

511

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՒԱՆԴԻՆ ԿՈՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒ

Ոչ ոք կանոնաւորապէս կը բանի Լիւերբուլ և Արիւերէյ գիծ.

Անունք	Թոմոյ	Անունք	Թոմոյ
Ալէքսիան	2500	Ֆրանսիան	3700
Ալդոսիան	2500	Գրանիտեան	3700
Անտարատեան	2500	Գրանիան	3700
Ա.Բէնեան	2500	Դանիան	5500
Արապիան	3700	Իսպերիան	5500
Գալարիան	6000	Լուտրիան	5500
Գուլկարիան	6600	Լեսպիան	2200
Քասթէլեան	800	Միլուրիան	2500
Սարդենեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օրոքթոյ	700
Եմիրէյտ	3700	Բէրիան	3800
Ֆրանսիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆրանսիան	3700	Վիրջինեան	6800

Ալդոսիան շոգենաւը, նաւապետ Ֆրիսթիան, դեկտեմբեր 3ին չարաթ օր դէպ ի Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի Զմիւռնիոյ ճամբով։

Հալաբանիներու համար ամէն դիւրութիւն։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսիրի խան, Ղալաթիա։

Նաւատեսաք, Պարտնայք Ֆրէտ, Էշլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնին

Կ. Գոլիս, Խուսարտ Լաֆիտանէն։

Ճիսարտագրա, Գ. Գ. Քարվէր Եղբարք

Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահան և ընկ.

Մարդա, Ա. Ֆամիլիրի։

Շիրա, Ա. Մ. Մաքրիօքրատոյ։

Զմիւռնիա, Գ. Ռէտիոյ և ընկ.

512

ՄՈՒՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Մէնչիստրոպի գիծ բանող

ՇՈՓԵՆՆԵՐ

Անունք	Թոմոյ	Անունք	Թոմոյ
Քանդիա	4200	Օսարիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէրթիս	3000
Օսմանիէ	4000	Թրա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ագամեմնոն	1700
Բիրա	3250	Լուիս	800
Մակասար	3250	Օրիոնա	800
Արաբիթիա	3250	Սէրլ	700
Սֆինքս	3000		

Օսարիս շոգենաւը, նաւապետ Քոլսմոյս 16ին Օսմանիէն վերադառնալով 21ին ուղղակի Լիվերբուլ պիտի երթայ։

Ֆարս շոգենաւը, նաւապետ Ուիլքսմոյս 23ին Լիվերբուլէն ասա Իսպանիայ ընդ հանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.

Մէչյասանլըգ փողոց, Ուիթմալ խան

ՃԷՔՍԻՍ ՄՈՒՍ և ԸՆԿ.

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

ԲԱԲԱՆԻ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Մէնչիստրոպի և Օսլոյի գիծ

կանոնաւորապէս բանող

Անունք	Թոմոյ	Անունք	Թոմոյ
Ազաս Սոֆիա	3,000	Գրաֆոս	2,500
Աբարան	2,500	Ֆրանկլին	2,500
Լարատիա	2,500	Ֆրուիլրանդ	2,500
Մասեստիա	2,500	Ուիլյամ	2,500
Լուսէրիա	2,800	Մարը	2,500
		Ֆոքսքրոֆտ	2,500

Պրէմնա շոգենաւն ամսոյս 24ին Գաթումէն մէկ դրադառնալով ամենայնայն Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Ուլս Սոֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվերբուլէն ասա Իսպանիայ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՆ

Ընդ դէմ Ռէթլիս, կ. Պուլոյ և Օսլոյ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անունք	Թոմոյ	Անունք	Թոմոյ
Ալպանիա	2,000	Հերանդա	4,500
Մանչեսթր	3,000	Պարենիս	4,300
Արկտ	4,300	Պարտոնիս	2,500
Գասսանդրա	3,500	Ռիսլ	2,000
Գլոստոնիս	2,200	Նեկրոս	2,000
Պրամսի	2,000	Սիեռլիս	5,000
Գէորս	2,600	Օրլանտոս	3,000
Գրանիտոս	2,500	Դրանդոս	4,500
Գամմէ	2,400	Դրոս	2,000
Գրաս	2,000	Սարիթիկ	1,200
Գասնս	2,700	Բարլոնդ	3,200
Տիրոս	2,500	Բասարդ	4,700
Տանիս	1,800	Քրոս	2,800
Էրաքս	2,600	Լիսաթ	4,400
Ջրաքս	2,600	Լիսալոս	3,200
Ֆայլան	800	Լոլոս	3,000
Ֆիրոս	1,700	Լանանս	5,300
Ֆլամինիս	1,600	Լանիս	3,500
Կրանիս	3,500	Մարկոս	4,000
Կիրանս	2,200	Սարքս	2,000
Կոզաս	800	Միլլիս	2,000
Կոստոս	200	Սարենդ	4,300
Հանկոս		Թասոս	1,200
Էրոս	2,000	Թ. Ռիսլոյ	3,000
Ֆիտակոս	3,000	Թիկեր	1,300
Ֆիլմսերդ	1,200	Թոլեսոս	2,800
Ֆիրոս	2,300	Փանանդ	3,600
Քէլոս	2,000	Ֆեսոս	1600
Ֆոքիս	2,200	Զէպրա	3,000
Լեռ	2,000	Զերս	41,0

Ինիսաբոր շոգենաւը, նաւապետ Նիսուէն, ընդ հանուր վաճառքով այժմ կը բեռնուրի ի Հոլ, և դեկտ. 4ին պիտի մեկնի Կ. Պոլիս գալու համար։

Բաքրոն շոգենաւը, նաւապետ Կորտն, ընդ հանուր վաճառքով Հոլէն ասա հասած, պարպած և յԱյտէսա ուղեւորած է։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Թիւ 17–18, Փիւշիւք Միւլէթ Խան Ղալաթիա

514

Ա.ԳԱՍՆԱԱԼՔ Գ. ՏԻՄՈԹԷՈՍ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻՒ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1885 ՆՈՅԵՄԲ. 1 ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՅԵՄԲ. 30

Վասքրէն Լէլոյ շոգենաւներ

2 45 Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
2 45 Վանիք. Զէնկիլ. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթ.
2 45 Պէյդ. Բաշաք. Բ. Բ. Մաշ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկիլ. Պէյ. Գուզ.
2 45 Նէնիմ Մէզ. Պէշիւք. Թարաք. Նէնիքէյ Սիէն. Պոյանճ. Բ. Հիսար Պէպէք Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ.
2 45 Գանդանիր Մէզարդ. Պէշիւք. Թար. Պէյդ. Բաշաք. Գանդր. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկիլ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսսիւտ.
3 45 Նէնիմ Մէզարդարնու. Պէշիւք. Թարաքիա Նէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.
4 30 Պէշիւք քարէր. Թարաք իա. Պէյդօղ Բաշա. Բ. բաշամ Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք Զէնկիլ. Պէյլէր Գուզկունանք Պէշիքթաշ.
4 45 Նէնիմ. Մէզարդ. Պէշիւք. Թարաք. Նէնիք. Սիէն. Միրկ. Պոյանճ. Բ. Հիսար Պէպէք Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
6 — Նէնիմ. Մէզարդ. Պէշիւք. Թարաք. Նէնիք. Սիէն. Միրկ. Պոյանճ. Բ. Հիսար Պէպ. Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
7 — Նէնիմ Մէզարդ, Պէշիւք. Թարաք. Պէյդ. Բաշաք. Նէնիք. Միրկ. Գանդրճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ուրաւ. Զէնկիլ. Պէյդ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Իսսկ.
7 45 Ա. Գաթ. Նէնիմ. Մէզարդ. Պէշիւք. Թարաք. Նէնիք. Սիէն. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք.
8 45 Պէշիւք. Թարաք. Պէյդ. Բաշաք. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իսսկ.
9 — Նէնիմ. Մէզարդ. Պէշիւք. Թարաք. Նէնիք. Պոյանճքէնդ Բ. Հիսար Պէպէք Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
10 — Նէնիմ. Մէզարդ. Պէշիւք. Թարաք. Նէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք Ուրաւ. Գուրուչ. Օրթաքէզ Պէշիքթաշ.

Կամաբրէն Դէպ Լոյս շոգենաւներ

3 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյանճ. Սիէն. Նէնիք. Թարաք. Պէշիւք. Մէզարդ. Նէնիմ.
3 45 Գապաթ. Իսսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Զէնկիլ. Ուրաւ. Գանտ. Ա. Ա. Բ. Հիսար Գանդրճ. Միրկ. Նէնիք. Բաշաք. Պէյդ. Թարաք. Պէշիւք. Մէզարդ. Նէնիմ.
4 15 Իսսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկիլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բ. Բ. Մաշ. Բաշաք. Պէյդ. Պէշիւք.
4 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարաք. Պէշիք. Մէզարդ. Նէնիմ.
5 30 Գապ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Պէյդ. Թարաք. Պէշ. Մէզարդ. Նէնիմ. Բ. և Ա. Գապաք.
6 45 Իսսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր Զէնկիլ. Ուրաւ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար. Գանդ. Միրկ. Նէնիք. Թարաք. Պէշիւք.
8 45 Պէշիք. Օրթաք. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարաք. Պէշիւք. Մէզ. Նէնիմ.
9 0 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Միրկ. Նէնիք. Թարաք. Պէշիւք. Մէզարդ.
10 — Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկիլ. Վանիքէյ Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Լիքիաքարա. Բաշաք. Պէյդ. Թարաք. Մէզ. Բ. և Ա. Գապաք.
10 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյանճ. Սիէն. Նէնիք. Թարաք. Փիրէճ. Պէշիւք. Մէզարդ. Նէնիմ.
11 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ. Պէպէք Բ. Հիսար Միրկեն. Նէնիք. Թարաք. Պէշիւք. Մէզարդ. Նէնիմ.
11 — Գուզկ. Պէյլէր Զէնկիլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Բաշաք. Պէյդ.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկիլ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ուրաւ.

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ՝ ՌՍԱՆ ՄԻԼԻՈՆ

ԱԶԳ ԱՌ ԲԱԺՆԵՏԵԱՐՍ

Կ. Պոլսոյ Ջրի Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդն, ի նկատ առնելով ծաւալման և բարւոքման աշխատութիւնքն՝ որք անհրաժեշտ դարձած են բաժանորդագրութեանց աճեցուն ընթացքն, որոշած է 50 Ֆրանք խնդրել բաժնետէրերէն ի հաշիւ մէն մի բաժնի վճարելի մնացած չորրորդ մասին։ Վճարումը պէտք է տեղի ունենայ 1886 յունվար 15էն մինչեւ 30։

Քանի մը բաժնետերաբ այդ թուականէն առաջ վճարելու փափաք յայտնած լինելով, Վարչական Խորհուրդն որոշած է որ տարին 5 % զեղչ մը լինի 1886 յունվար 15էն առաջ լինելիք վճարմանց վրայ։

Վճարմունք կ'ընդունուին Նոյեմբեր 15էն սկսեալ ի Սնուցին Ընկերութեան, 52, փողոց տ'Անժու-Սէնդ-Օնորէ կամ Թուրքիոյ Սոսիէթէ Ժէնէրալի պանքան, ի Պոլիս։

ՀԵՌԱԳԻՐՔ
Այս առաջ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Յ'ԱՆԳԼԻԱ

ԱԶԱՏԱԿԱՆՔ ԿԸ ՇԱՀԻՆ

ՀԱՎԱՍ հետեւեալ կերպիւ կ'ուղղէ իւր երեկի մէկ հեռագիրն, որոյ սխալ լինելն արդէն նշանակած էինք.

Լոնտոն, 5 դեկտ.

«Երեսփոխանական ընտրութեանց արդիւնքն է ցարդ.

Ազատականք	262	Երեսփոխան
Պահպանողականք	211	»
Բառնէլլեանք	53	»

Գումար 526

«Ընդօրինակութեան սխալով մը, մեր երեկի հեռագիր 216 Ազատականք կ'ըսէր, փոխանակ 262ի, որ ճիշդ թիւն է։

* * *

ՌԻՒԴԻՐ հետեւեալ նորագոյն հեռագիրը կը հաղորդէ մեզ.

Լոնտոն, 4 դեկտ. ուրբաթ

Արդիւնք ընտրութեանց.

Ազատականք	263	
Պահպանողականք	213	

* * *

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ. Ազատականք գաւառաց և գիւղերէից մէջ չահիլ սկսան. ինչպէս արդէն կը յուսային։ Եթէ այսպէս երթայ, գաւառաց քուէն պիտի ընէ մեծ քաղաքաց վճիռը։—Կատարելի ընտրութեանց թիւն է 674։ Կատարեցան 529 ընտրութիւնք։ Բառնէլեանց ամբողջ թիւն հաշուելով միչտ 80, և տարբերութիւնը, 27, աւելցնելով կատարուած ընտրութեանց վրայ, կ'ունենանք 556 արդիւնք։ Կը մնան 118 ընտրութիւնք։ Որովհետեւ Ազատականք մեծամասնութիւն են արդէն Պահպանողականաց վրայ, բայց ո՛չ երկուց կուսակցութեանց վրայ միանգամայն, հաւանօրէն մնացեալ ընտրութիւնք ամենամեծ մասամբ Ազատականաց նպաստաւոր արդիւնք պիտի տան, նոցա յաղթանակը վճռական ընելու համար, որպէսզի զօրաւոր նախարարութիւն մը կարենան կազմել։ Զայս Թայմս կը յանձնարարէր ի նպաստ Պահպանողականաց, երբ նոքա քաղաքաց մէջ յաղթանակ տարած էին Ազատականաց վրայ։

Եթէ Ազատականք իրենց այժմեան յաղթական դիրքը պահեն մինչեւ ցլրումն մնացեալ 118 ընտրութեանց, Լորտ Սալիսբուրիի նախարարութիւնն անշուշտ կ'իյնայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ. Հավաս հետեւեալ նորագոյն հեռագիրը կը հաղորդէ մեզ.

Լոնտոն, 4 դեկտ. երեկոյ

«Արդիւնք ընտրութեանց ցայժմ.

Ազատականք	278	Երեսփոխան
Պահպանողականք	225	»
Բառնէլլեանք	60	»
Գումար	563	»

(Մեծամասնութիւն Ազատականաց ի վերայ Պահպանողականաց՝ 53.)

«Այսքան անխուսափելի կը համարուի Սալիսբուրիի նախարարութեան անկումը։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆ

Թեղերպուրգ, 4 դեկտ.

Սլաւական Բարեգործական Ընկերութիւնն, իւր այս աւուր նստի մէջ, գումարներ քուէարկեց ի նպաստ վիրաւորելոց և հիւանդաց սերբո-պուլկար պատերազմին։

ԶՈՒՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՈՒՆԱԿԱԴՐՈՅ

3 տոկոս Լանարայի վրայ պանքայի)	.....	110
3 » » » (վճարկեն)	.....	109 5/8
3 » Բարի/ » (պանքայի)	.....	22 95
3 » » » (վճարկեն)	.....	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

Դահեկան

Երեկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Ռէնթ Գ. Կ. 15 11

Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	15 12
Ռերայի մէջ	»	— —
Ամաւուան բացուելեան	»	15 11
Բարձրագոյն գին	»	15 11
Նուազագոյն »	»	15 10
Կէս օրին		15 10 1/2
Փոխառութիւն 1858)		
» 1862) A. Սէրի		26 20
» 1860)		
» 1863) B.		15 10
» 1872)		
» 1865)		
» 1869) C. »		15 10
» 1873)		

Ինկիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		70 25
Այս առաւ. բացուեցաւ Գ.Կ.		70 25
Կէս օրին		70 30

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՆԵՐ

Սօսիէթէ ժէնէրալ..... Գ. Կ. Ռէգուլը.		3 15
Քրէտի ժէնէրալ..... » » Օսմ. »		6 5
Պանք ոբ Գոնս..... » » » »		3 25
Սօս. Շանմ է վայէոր.. » » » »		3 15
Թրամուէյ..... » » » »		285
Բանէրի երկաթուղի ..... Ֆր.		34 50
Օպլիկասիոն ոբ Բրիօրիթէ ..... »		—
Բաժնեթուղթ Լաբրիսմի ..... »		50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Դեկտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Ռէնտ քանսոլիտ		99 7/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ		13 13/16
» » » գոցուեցաւ		13 13/16
» » » Ա.		26 1/2
» » » Բ.		15 5/8
» » » Գ.		13 7/8
Օթոման 1871		66 1/2
Փոխառութիւն 1877.....		79
Պանք Օթոման		9 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873.....		93 3/8
Գիպսական միացեալ (Ինիֆիէ)		63 7/8
» առանձն. (բրիվիլեժիէ)		86 7/8
Տայրա Նանիէ		61
Տօսմանիալ (փոխառ. Լոչիլը)		87
Հնդկարական պարտաթուղթ 4%.....		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 386

Վիեննա, 4 Դեկտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		126 10
Օսմանեան երկաթուղի		17 20

Բարիզ, 4 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %.....		108 52 1/2
» » 3 %.....		80 50
Օսմանեան քանսոլիտ Սերի Դ. բացուեցաւ		14 12 1/2
» » » գոցուեցաւ		14 15
» » Սերի Բ.		15 75
» » Գ.		14 20
Օսմանեան երկաթուղի		35 25
» Բեժիի բաժնեթուղթք.....		— —
Պանք Օթոման		496 25
Դրեսի Լիոնէ		526 25
» Ֆոնսիէ		1330
Բաժնեառան Լիոնի		1236 25
Սուէզի Ջրանցք		2110
Ռուսական 5 %, 1877ի		101
Իտալական Ռանթ		96 60
Եգիպտական միացեալ		322 50
Պարսկական (արտաքին)		53 3/8
Բրիօրիթէ Թիւրք		351 25
5% Հելլէնական		281 25
Զէք Լոնտրայի վրայ		25 21

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 4 Դեկտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %.....		108 52 1/2
Օսմանեան քանսոլիտ Սերի Դ		14 07 1/2
Եգիպտական		323 75

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՎԵՀ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ԾԵՐԵՒԱՆ

ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԻՆ

85 Հոկտ. 30 Երեւան

Կաթողիկոսական խնդիրը Գէորգ Դի մահուանից յետոյ դարձաւ հայութեան համար յոյսերի և յուսահատութեան, դառնութիւնների և ուրախութեան, հայրենասիրութեան և դաւադրանքների մի հիմնաքար . . . . Որքան ելեւէջեր, որքա՛ն ցնկութիւններ, որքա՛ն ձգտումներ, որքիսի ճնշումներ, որպիսի և որքա՛ն փոփոխութիւններ և խառնակութիւններ Մայր-Աթոռի ջրոս կողմը, և աւելի հեռուն . . . . Բայց թողնենք այդ բոլորը, այժմեան համար չէ, սրանով ես կամենում են միայն լցուցանել ձեր ցանկութիւնը՝ խօսելով Վեհ. Մակարի դպատեան մասին։— Տփխիս մրտնելուց յետոյ Երեւանի մէջ քանի մի անձինք պատրաստութիւնների յետեւից ընկան ընդունելու Վեհ. Մակարին։ Պաշտօնապէս յայտնուեցաւ որ Վեհ. Մակարը Երեւան պիտի մտնէ նոյեմբերի 28ին։ Տեղական իշխանութիւնները հրահանգ ստացան Կովկասեան կառավարչապետից պատրաստ լինելու։ Երեւանի քաղաքագլուխ հայազգի Գեղամեանը մի քանի անձանց հետ՝ Վեհ. Մակարին աւելի պատուելու համար մտածեցին մի ճաշկերոյթ պատրաստել, և հրապարակի վերայ, որտեղից պիտի անցնէր գնացքը՝ կանգնեցնել մի «Ցաղիկան Կամար»։ Վեհ. Մակարը պիտի դուրս գար Տփխիսից ուրբաթ նոյեմբերի 23ին. պիտի երկաթուղու գնացքով հասնէր Աղստաֆա, դիմէրէր այդ տեղ, միւս օրը պիտի դիմէրէր Դիլիջան, յետոյ Սուխոյ Ֆոնդան. իսկ դորա յաջորդ օրը պիտի մտնէր Երեւան։ Այդպէս էլ եղաւ։ Կառավարութեան կողմից հրամայած էր ճանապարհի մօտ գտնուող գիւղերին ընդ առաջ ելնել։ Կառավարութեան կողմից ուղեկցում էր Վեհ. Մակարին ներգործական խորհրդական Ամբարդանեան, Տփխիսից Վեհ. Մակարին ուղեկցում էին Տփղիսի առաջնորդ Արիստակէս Սրբազան, Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեան՝ Ատարանի առաջնորդը, Յովսէփիմ եպիսկոպոսը՝ անդամ Սինոդի, Սագինեան եպիսկոպոսը առաջնորդ Ղարաբաղի, Սինոդի պրոկուրոր Տէր-Յովսէփեանը։ Արիստակէս Սրբազանը Աղստաֆից դարձաւ յետ։ Յովսէփիմ և Սագինեան եպիսկոպոսները էջմիածնից ուղարկուած էին Տ. Մակարին հրաւիրելու և առաջնորդելու ի Ս. Էջմիածին. դաքա և Վեհ. Մակարին Կիշլինեւից ուղեկցել են մինչեւ Էջմիածին։ Էջմիածին եկաւ Վեհ. Մակարի հետ Սուքիաս եպիսկոպոսը։— Երկուշաբթի օրը, երբ պիտի մտնէր Երեւան Վեհ. Մակարը, կառավարչական չրջաններում արդէն պատրաստ էին։ Նահանգապետի կողմից ընդ առաջ գնաց Էջմիածնի հաշտարար միջնորդ Տէր-Յովսէփեանը (Պրոկուրոր Տէր-Յովսէփեանի եղբայրը)։ Երեւանի առաջնորդ Սուրէնեան Սրբազանը հինգշաբթի օրից ընդ առաջ էր գնացել դիմաւորելու Վեհ. Մակարին Սեւանովկա գիւղում։ Ցանկացած ճաշկերոյթը, որի համար երկու չաբաթուց ընթացքում հաւաքել են չորս հարիւր յիսուն և բուրլի, տեղի չունեցաւ, պի Տփխիսից Վեհ. Մակարը կարելի էր որ ոչինչ ճաշկերոյթի տեղի չունենայ։ Այդ պատճառով քաղաքագլուխ Գեղամեանը աշխատեց որ յաղթական կամարը փառաւոր լինի գէթ։ Վեհ. Մակարը Երեւան պիտի մտնէր ժամի 11 1/2ին։ Եղանակը բաւականին պարզ էր, այդ պատճառով Երեւանի կանանց դասը անգամ դուրս էր եկել տեսնելու լինելիքը։ Գլխաւոր փողոցի վրայ հրամայուած էր դրօշակներ կախել։ Հրամայեցին փակել խանութները։— Ամեն հասակի, սեռի և ազգաբանութեան ներկայացուցիչներ հաւաքուած գլխաւոր փողոցի երկու կողմը հարիւրներեակ սպասում էին Վեհ. Մակարի գալուն։—Բազմութեան մեծ մասը գտանվում էր այնտեղ, որ տեղ կանգնեցրած էր ցաղիկան կամարը։—Կամարը զարդարուած էր կարմիր մահուտով, բնական տերեւների հիւսերով և գոյնզգոյն դրօշակներով։ Կամարի ճակատին տեղաւորած էր «Մ» տառը։ Ժամը 10ին Երեւանի Հայոց թեմական դպրոցի աշակերտները իրանց ուսուցիչներով եւ հոգաբարձուներով եկան եւ բռնեցին կամարի մօտ փողոցի երկու կողմը։ Ռուսաց օրիորդաց դպրոցի աշակերտուհիք բռնեցին նոյն կամարի միւս կողմը։ Հայոց Գայանեան օրիորդաց փակուած դպրոցի աշակերտուհիները բաւականաւորէին ի հարկէ ոչ-պաշտօնական կերպով հեռուից նայելով։— Ժամի 10ին Վեհ. Մակարի առաջ հասաւ Սրբազան Սուքիասեանը, և քաղաքի հոգեւորականութեան հետ միասին պարտաւոր պատշաճ կերպով ընդ առաջ ելաւ. հոգեւորականութիւնն էլ սպասում էր կամարի մօտ։ Քաղաքային վարչութեան անդամները և քաղաքագլուխը դիմաւորեցին քաղաքից դուրս։ Ժամը 11ին որոշուած տեղում սպասում էին Վեհ. Մակարին փոխ-նահանգապետը, ատիկանապետը, քաղաքագլուխը և քաղաքին վարչութեան անդամները։ Այդտեղ սպասում էր ճիաւոր զինուորների մի փոքրիկ վաշտ։ Ժամը տասնեմէկից քառորդ անցած երեւացին հեռուից մոտեցող կառքերը. առաջուից գալիս էր այն կառքը որի մէջ նստած էր Վեհ. Մակարը։ կառքի վրայ նստած էին երկու չաթիրներ իրանց համազգեստով։ Վեհ. Մակարի կառքին հետեւում էին եպիսկոպոսները և պաշտօնական անձինքը կառքերով։ Ուղեկցում էին և մի քանի ոստիկանական ատիճանաւորներ։— Հասնելով նշանակած տեղին՝ կանգ առաւ։ Կառքի պատուհանը բացուեցաւ. զինուորները պատուի ցոյց արեցին։ Ներկայ եղողները գլխարկները վերցնելով ողջունեցին։ Եւ առաջին անգամն եմ տեսնում Վեհ. Մակարին։ Վեհ. Մակարը ունի զուարթ դէմք, փոքրիկ աչքեր, հայկական քիթ, սպիտակ և կարճ մօրուք։ Առաջ անցաւ քաղաքագլուխ Գեղամեանը, և ես նոր իմացայ որ նա գըբարաւ լեզուով մի ճառ պիտի կարդայ։ Քաղաքագլուխը իւր ճառի մէջ ուրախութիւն յայտնելով որ Վեհ. Մակարը արժանացաւ Ս. Լուսաւորչի Գահին, իւր և քաղաքի կողմից շնորհաւորեց գալուստը համբուրելով Վեհ. Մակարի աջը։ Ապա ներկայացրին քաղաքի կողմից աղ և հաց։ Վեհ. Մակարը ընդունելով յայտնեց շնորհակալութիւն և օրհնեց։ Դորանից յետոյ կարդադրուեցաւ առաջ գնալը։ Կառքերը շարժուեցան փոշու ամպերի միջից։ Գնացքը բաց էր անում ձիաւորների խումբը. դրանից յետոյ Վեհ. Մակարի կառքից առաջից գնում էին երկու ձիաւոր քահանայներ՝ բռնած խաչ և գաւազան. ապա Վեհ. Մակարի կառքը, յետոյ պաշտօնական անձինքը, յետոյ քաղաքային վարչութեան անդամները։ Ժամը 11ին հասանք Երեւան։ Եկեղեցիներում զանգահարում էին, գլխաւոր փողոցի վերեւի մասերում՝ երեւում էին կտուրներում և պատուհաններում կանայք և աղջիկունք. փողոցը այդտեղ չէր զարդարած։ Հասնելով կամարին, կառքը կանգ առաւ։ Վեհ. Մակարը իջաւ կառքից և մտաւ ամկհովանու տակ սովորական աղօթքները ասելուց յետոյ և ապա կարգադրեցաւ շարժուիլ։ Գնացքը ուղղուեցաւ դէպի առաջնորդ արանական եկեղեցին Ս. Սարգիս։ Առաջուից գնում էին ձիաւոր զինուորները դէպի եկեղեցին։ Ապա թեմական դպրոցի աշակերտները։ Դորան հետեւում էր հոգեւորականութիւնը հարգաւոր իմն երգեցողութեամբ. ապա Վեհ. Մակարը ամկհովանու տակ։ Ամկհովանին բռնած ունէին տեղացի յայտնի հայերից՝ Պ. Պ. Վարդան Եղիազարեան, Ղորղանեան, Դէօկչայեան և Գեղամեան։ Վեհ. Մակարին թաղակցում էին ձախ կողմից Սրբազան Սուքիասեան և աջ կողմից Սուքիաս եպիսկոպոսը։ Յետեւից գնում էին Սագինեան Սրբազանը Կաթողիկոսական դաւազան ի ձեռին և Յովսէփիմ եպիսկոպոսը։ Վեհ. Մակարի առաջից գնում էին երկու սարկաւագներ՝ բռնած Կաթողիկոսական քօղը. երկու սարկաւագ էլ խնկարկում էին Վեհ. Մակարին։ Անցան կամարի տակից։ Ես վերեւ կամարի զարդարանքին նայելով մի վարկեան, մոռացայ ներսն և թափանցելով մեծ Հռոմի մէջ, յիշեցի մեծ-քաղաքի արժանաւոր որդոցը, որոց անձնուիրութիւնը և խնկելի գործերը վարձատրվում էին ժողովրդական անկեղծ համակրութիւններով, որի մի փոքր արտայայտութիւնն էլ յաղթական կամարները և այդպիսի բաներն էին։ Հռոմի պատմութեան գաղտնիքը կրկին պարզուեց մի րոպէ իմ մէջ. սակայն ես կրկին շուտով ելայ տեսայ Երեւանում և չրջապատող հասկանալի եղելութիւնների չրջանում։

Տան բոպէից յետոյ գնացքը հասաւ եկեղեցին, լսում էր միայն եկեղեցական երգեցողութիւն, փողոցի երկու կողմն էլ երեւում էր թուրք ազգաբնակութեան մեծ բազմութիւն, եկեղեցում կար նաև մեծ բազմութիւն թուրքերից և ռուսներից. սովորական աղօթքները վերջացնելէ յետոյ Վեհ. Մակարը բազմեց, տիրեց լռութիւն, Սրբազան Սուքիասեանը դարձաւ Վեհ. Մակարին գրաքառ մի ճառով(*)։ Դորա աւարտումից յետոյ Վեհ. Մակարը կանգնեց, ողջունեց ներկայ եղողներն և խօսեց հետեւեալը։—«Քաջ աւանդութեան Հայոց եկեղեցւոյ եպիսկոպոսութիւնը մարտիրոսութիւն է, եպիսկոպոսը մարտիրոս է. իսկ կաթողիկոսութիւնը բարոյական նահատակութիւն է. ես բարոյական նահատակ եմ եկեղեցւոյ և ազգի համար. կաթողիկոսութեան մէջ ոչինչ մխիթարիչ բան չկայ։ Ոչ ոք չէր երեւակայում, ոչ ոք չէր կարծում, ոչ ոք չէր սպասում որ ես կը լինիմ կաթողիկոս և կը բազմիմ Ս. Լուսաւորչի գահի վրայ, բայց այդ արդէն եղելութիւն է։ Ես ոչինչ մխիթարական բան չեմ տեսնում իմ առաջ, միակ բանն որ ինձ կարող է մխիթարել, այդ Հայոց փակեալ ուսումնարանների բացումն է, որի մասին յոյս ունիմ որ բարեխնամ կառավարութիւնը կը կատարէ մեր խնդիրքը, այն կառավարութիւնը որ միչտ դէպի մեզ ողորմած է եղել։ Ուրեմն մաղթենք որ Աստուած տայ մեր Օգոստափառ Կայսեր երկար կեանք, պահպանէ նորա գահը և պետութիւնը, մաղթենք երկար կեանք և յաջողութիւն Կովկասեան կառավարչապետին(*), մաղթենք երկար կեանք և նահանգապետներին, որոնք միջնորդ են մեր երկրի և կառավարութեան մէջ։ Խնդրենք ամենակարող Աստուծմէ որ հաստատ պահէ Էջմիածնին և Մայր Աթոռը, որ պահպանէ Հայ ժողովուրդը, հայ ուսումնարանների մէջ. ամէն։»—Դորան հետեւեց պահպանիչը. այդ բոլորից յետոյ Վեհ. Մակարը դուրս եկաւ եկեղեցուց և կրկին մտաւ ամկհովանու տակ. հոգեւորականութիւնը առաջնորդեց Վեհ. Մակարին դէպի Առաջնորդարան։ Առաջնորդարանի պատշգամից Վեհ. Մակարը դարձաւ և խաչակնքելով օրհնեց ժողովուրդին։ Այդտեղ դիմաւորեց Նրան Առաջնորդ արանում սպասող Նահանգապետն որ ողջունեց Վեհ. Մակարին եւ հարցուրեց այը. դրանից յետոյ Վեհ. փառն և իրեն չրջապատող անձինքը մտան Առաջնորդարանի դահլիճը, որոյ դուռը զարդարած էր և ճակատին գրած հետեւեալը. «Մակար Կաթողիկոս ամենայն Հայոց»։ Առաջնորդարանի դահլիճի մէջ ներկայացան Վեհ. Մակարին զանազան անձինք. Նահանգապետը հարցում էր Վեհ. Մակարին իւր ճանապարհորդութեան մասին. ներկայացան տեղացիներից շատերը. թուրք ազգաբնակութեան կողմից ներկայացաւ Երեւանի մէջ յայտնի Հաճի-Սէյիտ-Հասանը. Վեհ. Մակարը թարգմանի միջոցաւ յայտնեց նրան, որ ինքը շատ ցնկոնում է դրանից յետոյ էլ թուրքերը եւ հայերը չարունակեն ապրիլ սիրով և խաղաղ, ինչպէս դաւանութեամբ բաժնուած երկու եղբայրներ. ներկայացաւ և Պարսից հիւպատոսը։ Այս օրը ներկայացան Վեհ. Մակարին քաղաքի հայերից ցանկացողները, ի միջի այլոց պաշտօնապէս ներկայացան թեմական դպրոցի հոգաբարձուն և ուսուցիչները, որոց Վեհ. Մակարը ասաց,—«Թէեւ ծանօթ չեմ դպրոցի ներքինին և արտաքինին, բայց յոյս ունիմ որ լաւ կը լինի»։— Ընդունելութիւնների վերջանալուց յետոյ Վեհ. Մակարը առանձնացաւ հանգստանալու, որից յետոյ և Երեւանից մեկնեցին Էջմիածին ընդառաջ եկող քինոդականները։ Ամենքը գնացին իւրաքանչ գործին, ամենքն ընկաւ իւր սովորական գրութեան մէջ. երեկոյեան առաջնորդարանի բակում եւ այդտեղից հասարակական պարտէզը տանող փողոցի վրայ և պատրիզում ճրագալոյց կար։

Երեւանում Վեհ. Մակարը երկար չը մնաց, մի գիշերը բաւական համարեց. Տփխիսի մէջ, ասում են, գործերը ստիպեցին երկու չաբաթ մնալ։ Երեքշաբթի առաւօտեան ներկայացան քաղաքի հայ հոգեւորականները. մեր սովորական տիպ ներկայացնող քահանաները անկասկած հետաքրքիր էին. լսել էին որ Վեհ. Մակար առանձին ուշադրութիւն է դարձնելու հոգաբարձութեան վերայ։ Վեհ. Մակարը ընդունելով քահանայական դասը խօսաց հետեւեալը. «Խնդրէ, որ իմ օրով պիտի բարձրանայ հոգաբարձութիւնը, ես պիտի տամ հայ հոգեւորականին իւր կոչման արժանի դիրքը. սրանից յետոյ դուք պիտի առաջնորդէք ժողովրդին, դուք պիտի հովուէք ժողովուրդը, դուք պիտի լինիք առաջնորդող և ոչ առաջնորդուող։ Ձիրդ եղէք ձեր պարտաւորութիւնների մէջ. ես խոստանում եմ պիտի հետեւիմ ձեր պակասութիւններս և հիմիկուանից ասում եմ, ում որ ծանր է այդ կոչումը և պաշտօնը, կարող է հանել փարաքան և գնալ իւր դործին»։ Դորանից յետոյ արձակել է նոցա։— ժամի 10ին պատրաստութիւն տեսնուեցաւ այցելելու Նահանգապետին։ 10 1/2ին Վեհ. Մակարը իւր հետ միասին իրեն ուղեկցող եպիսկոպոսները և կառավարութեան ներկայացուցիչները, կառքերով հասան Նահանգապետի բնակարանին. առաջից գնում էին ձիաւոր քահանաներ և վարդապետներ՝ ձեռքին խաչ։ Նահանգապետը իւր բնակարանի դրան մօտ ընդունեց Վեհ. Մակարին։ Այդտեղ ներկայացան Վեհ. Մակարին տեղական քաղաքական և զինուորական վարչութիւնների ներկայացուցիչը և քաղաքային վարչութեան անդամը։ Վեհ. Մակարը ասել է Նահանգապետին, որ աչք ունենայ Էջմիածնի վրայ, որ աչք ունենայ միաբանութեան վրայ, խնամքով նայէ Երեւան քաղաքի, խնամքով նայէ իւր ձեռքի տակ գտնուող ժողովրդին։— Տեսութիւնը տեւեց մօտ 20 րոպէ։ Նահանգապետը մինչեւ կառքը ուղեկցեց Վեհ. Մակարին և սիրալիր հրաժեշտ տուաւ։—Այդ տեղից Վեհ. Մակարը ուղղակի ուղեւորեցաւ դէպի Էջմիածին, ժամի 11ից քիչ անցած։

(*) Այդ ճառը հրատարակեցինք մեր երեքշաբթի աւուր թուով։ Ծ. Խ.

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՀԱՅՔ ԾԱՄԵՐԻԿՍ

Միացեալ Նահանգաց Գալիֆորնիայի Ֆրէզնօ քաղաքը գտնուող հայ գաղթականութեան վրայով հետեւեալ տեղեկութիւնները բուն իսկ իրենցմէ գրուած նամակներէ քաղուած են։

Գաւառին մէջ գտնուող Հայոց թիւը կը հասնի 410ի. Սան Ֆրանչիսկոյի մէջ կան երկու ընտանիք 16 անձերէ բաղկացեալ։ Ֆրէզնոյի Հայերն են 17 ընտանիք, որոնցմէ 5ը Մարդուանէն, 4ը Եոզոատէն, 3ը Կարիւէն, 2ը Կեսարիայէն, 1ը Մարաշէն, 1ը Արարկիրէն և 1ը Մաչէն։ Ասոնք ստացած են ընդ ամենը 200էն աւելի արտաքար երկիր, որ.ք են մշակելու։ Նաեւ քաղաքին մէջ ունին հող 50 բաժնէն աւելի, որոնցմէ 21ի վրայ տուն կառուցուած է։

Արհեստաւորներ կան, 3 դերձակ, 1 կին դերձակ, 1 ժամագործ, 1 կօշկար. այս 6 խանութներէն զատ կան, գրաշարներ, գործակատար, խոհարար, պտղավաճառ և ընդեղինավաճառ, 4 ջրմիկ կառքով վերեզակ, իսկ մնացեալք են հողագործ։

Հայ գաղթականք տարի ու կէս առաջ երբ եկան, ոմանք 1500 և ոմանք 2500 թալեռ պարտք ընել պարտաւորեցան, սակայն շուտով կարողացան իրենց պարտքերը վճարել. ընդհանուր առմամբ Հայեր շատ յառաջադէմ են և շատ չանցած պիտի հարըստանան։

Կարնեցի բարեկամ մը ըսած է թէ մէկ արտաքար ձմերուկին ու մէկ արտաքար ոռմպէղին 400 թալեռ առած է, որ նշանաւոր արդիւնք է։ Այս տարի պտուղներ ազէկ գին բռնեցին, Սպանիոյ մէջ հնտասի պատճառաւ, դի արդիկուած էր պտղոյ ներմուծումը. հետեւաբար չամիչ, նուշ և չոր պտուղներ կրկին գնով ծախուեցան։ Դիմենիի մը-մէկ արտին 1000 լիպրայ դրդում կրուած էր կովերը կերակրելու համար և մէկ ձմերուկի առնկէն 50ի չափ ձմերուկ առնուած է, որոց չատը 25 լիպրայէն աւելի կը կշռէին։ Ասոնք կը լրացուին հողին զօրութիւնը և արդիւնաբերութիւնը ցուցնելու համար։ 20ի չափ Հայ ողբքներ և աղջիկներ դպրոց կը յաճախեն և այս գաւառին մէջ Հայք իրրեւ հայ ազգի ճանչցուած և պատիւ ստացած են։

Մարզուանի Հայք որոնք մեծամասնութիւն կը կազմեն, շատ աշխատաւէր և գործունեայ են. այր կին և տղայք գործի կը մտնեն. սակայն եղողացիները անտարձ անձինք ըլլալով, մանաւանդ երկրագործութեան աշխատութիւնը յանձն առնելու ի սկզբան անյօժար ըլլալով, բաւական նեղուեցան այնպէս որ սկսան գղջալ և տրտնջալ և երկու ընտանիք իրենց առած երկիրները զրոյ չէին կարողացած մշակելու, խելով պատրաստուեցան կրկին իրենց հայրենիքը վերադառնալ. ահա այդ միջոցին էր որ այս անձինք գանգատանց և տրտնջանաց նամակներ գրեցին իրենց ազգակցաց ու հայրենիքը վերադառնալու փափաք ունենալնին ծանուցին. այս անձանց նամակներէն առիթ առնելով գաղթականութեան անհպատ անձինք սկսան հարուածել այս օգտակար ձեռնարկութիւնն Մ. Ասիի միջոցաւ նամակներ հրատարակելով և բոլորովին սեւ գոյնով ներկելով գաղթականաց վիճակը, առանց լիովին տեղեկութիւն ունենալու իրաց բուն վիճակին, մինչդեռ նոյն նամակները լրագրաց միջոցաւ հրատարակուած ատեն, անդին նոյն Եոզոատցիք տեսնելով իրենց մեծ սխալը և փոխելով իրենց դիտաւորութիւնը, քաղաքին մէջ դարձեալ տան համար եօթը բաժին երկիրներ գնեցին, տուներ շինեցին և այժմ բոլորովին հաստատուած ու շատ գոհ են։

***

Ս ԲԱՆԹԵՂՈՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՌՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԱԼԱԹՈՓՈՒԼՈ
ԵՎ ԳԱՒԱՌՔ
394—Բերա, Մեծ-փողոց—394

Գալաթոփուլը եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Հասարակութեան, թէ յառաջիկայ Դեկտեմբեր ամսոյ մէջ մտադիր լինելով վերջնապէս իրենց վաճառատունը փոխադրել Կալաթա Սէրայի Կայսերական Լիսէի դիմաց թիւ 206 ընդարձակ չէնքն, զոր արդէն վարձած են, և ուզելով կարելի եղածին չափ շուտ ձեռքէ հանել իրենց ստացած նորաձեւութեանց մթերներն, այս նպատակաւ զգալապէս նուազեցուցած են իրենց ամէն ապրանաց, մանաւանդ նոր մանուածոց և հանդերձեղինաց գէներն, և Հոկտեմբ. 28 Երկուշաբթիէն սկսած են զեղչեալ գներով արտասովոր վաճառում մը։

Հասարակութիւնն որ միչտ պատուած է Գալֆօքուլը եղբարց Վաճառատունն իւր վստահութեամբ, վստահ լինելով անոր գըտնել փափաքելի առաւելութիւններն, ի նըկատ առնելով իւր ապրանաց ճոխ և բազմազան մթերքներն և միչտ գերազանց յատկութիւնն, այս վաճառման մէջ՝ բացի նոյն առաւելութիւններէն՝ պիտի գտնէ խիստ մատչելի և չափաւոր գներ։

Տե՛ս Դ. երես Սինկերի ճշմարիտ կարի մեքենայից ծանուցումը։

ԱԶԴ

Ուսմանց և լեզուաց հմուտ անձ մը կը փափաքի Զափագիտութեան և Անգլիարէնի այցելութեամբ դասախօսութիւն ընել տանց և վարժարանաց մէջ։

Խնդրողք պարտին դիմել Կ. Պոլիս Յակոբեան Խանը Սենեկապետ հաճի Դասպարին։

4—4

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ա. ՊԱՐՏՕ
ԵՒ
ԱՍԱՐԳԻՍ Գ. ՁԻՒՐԵԱՆ

Երկար ատենէ ի վեր Կ. Պոլիս հաստատուած Գաղղիացի նշանաւոր փաստաբան պարոն Ա. ՊԱՐՏՕ կը յայտարարէ յարգել Հասարակութեան թէ այս անգամ Օսմանեան գաւառապետութեանց Համար իրեն Օգնական ընտրած է պարոն ՍԱ

հրաժեշտ մատոյց իրեն, իբր թէ Մատ. բիտ վերադառնալու համար։ Բայց իրօք հոն մնացին, քոյրի սենեկի մը մէջ, ուր մայրն, Մոնբանսիէք, և իր երկու քոյրեր Իզապէլլա և Եալսիա անցուցին ահռելի դիշերն, արթուն կենալով ու աղօթելով, և մեծ ճիգ ընելով որ իրենց լայուն ձայնը չլսուէր։ Կարդինալ Պէնարիտէս շատ աշխատեցաւ մխիթարելու արքայական զերդաստանը։

«Կէս դիշերէն 3 ժամ յետոյ, Ալֆոնսօ թագաւորելու նշաններ զգաց, և Տր. Բամիզնէ դեղ մը խնդրեց ընչաքաղցութեան դէմ։ Տրուած դեղն հանդարտեցուց զինք։ Քրիստինէ Թագուհին անկողնոյն գլուխը կը հսկէր։ Սենեկին մէջ բժիշկն և պալատական արաբողպետ Սէքսդօ դքսէն զատ ոչ ոք կար, որք ժամերուն ընթացքն անձկանօք կը դիտէին։ Ժամ 5 ին նոյն տագնապ շնչարգելութեան, և նոյն դեղ։

«Առաւօտն անձրեւոտ, ամպոտ եւ տխուր էր։ Արքայական զերդաստանին միւս անդամը հիւանդին սենեակը մտնելով Թագաւորը քիչ մը աւելի հանդարտ, բայց դժբախտաբար շատ տկար վիճակի մէջ գտան։ Տր. Բամիզնէ դուրս ելաւ, և Ն. Վեհափառութիւն իր երկու զաւակները տեսնելու փափաք յայտնած լինելով, հեռագրաւ հրաման տուաւ Մատիրիտ որպէս զի անմիջապէս զրկուին։ Բժիշկներն ոչ եւս կը ծածկէին արքայական ընտանիքին թէ տխուր վախճանը կը մերձենար չուտով, և Կարդինալ Պենարիտէս Թագաւորին ներկայանալով, կրօնային վերջին պարտաւորութեանց պատրաստուց զնա։ Ալֆոնսօ խոստովանեց և Ջերմեռանդօրէն, և արձակումն ստացաւ խորին լռութեան մէջ։ Մայր Թագուհին Իզապէլլա, Թագաւորին քոյրերն, Մոնբանսիէները, Սէքսդօ Դուքսն և այլ բարձրատիճան պալատականք ի ծունր իջած, կուլային լաւիկ։ Տիրոջ զեղիկ և աշխարհս տեսարան մ'էր այս, մինչ Պալատան միւս սենեկաց մէջ ամենուն դէմքին վրայ վիշտ և արգահատութիւն դրոշմուած էին։

«Կէս օրէն 3 ժամ և մէկ քառորդ առաջ, Թագաւորն, որ միշտ ձախ կողին վրայ հակած մնացած էր, տկար շարժմամբ մը դարձաւ ալ կողին վրայ, մեծ ճգմամբ մը շունչ առնելով, և գլուխն հակելով Քրիստինէ Թագուհւոյն ուսին, որ այդպէս յանգիստս ստացաւ իւր ամուսնոյն վերջին շունչը։ Տոգք. Բամիզնն և Ռիւեսել անմիջապէս պալատացոյս ներսն դարձան։ Վերջին շունչն աւանդած էր. շնչերակը դնեցին, և ողբալի եղելութիւնը նոյն վայրկենին գուժեցին արքայական ընտանեաց անդամներուն։ Երբ Քրիստինէ Թագուհին իմացաւ զիւր դառն կորուստ, անբացատրելի վշտի անսովոր աղաղակ մը թաւ չրժունչքն։ Արտասուք չթափեց. բայց գոչեց. «Ալֆոնսօ, իմ Ալֆոնսօ. ո՛չ, Տէր Աստուած, պատանխան չի տար. Ալֆոնսօ՛.» Մայր Թագուհին և նորա երկու աղջկունք բարձրաձայն կուլային. մայրը, ծունկի վրայ եկած մահճին քով, կ'աղաղակէր. «Զաւա՛կս, մա՛նչս, Սուրբ Աստուածածին, գթացէ՛ք։»

«Վշտալից զգացմանց այս առաջին պաթռմէն յետոյ, Մոնբանսիէի Դուքսն ու որդին սենեկէն դուրս տարին զՄայր Թագուհին և հանգուցելոյն քոյրերն. իսկ Քրիստինէ Թագուհին պնդեց ու մնաց, և իր իսկ ձեռօք յարդարեց ամուսնոյն մարմինը։ Սենեկին մէջ ասդին անդին կը շրջէր իբրև մարմարեայ դէմք մը լռին ոգով պատած, և երբ ամեն ինչ աւարտեցաւ, ծաղիկներ բերել տալով, մարմինն ու անկողինը զարդարեց անոնցմով, և ապա երկար ատեն ի ծունր իջած մնաց անկողնոյն մօտ, մինչեւ որ Պենարիտէս Կարդինալն ինք, յարմօսր շարժեալ ազեխաղչ տեսարանէն, թախանձեց Թագուհւոյն գուրս ելնել, և ընդունել զնախարարապետն ու նախարարներն, որք իրեն կ'սպասէին. ըստ որում իբրեւ խնամակալուհի Թագաւորութեան, իւր պարտքն էր նաև Պետութեան գործոց հոգ տանիլ։

«Թագաւորը պառկած կը մնար մեծ անկողնոյ մը մէջ, ի ձեռին ունենալով նոյն խաչն որ տարիներ առաջ տրուած էր իրեն ի Հռոմ, երբ կառնուր զիւր առաջին հաղորդութիւն։ Դէմքը նիհար էր, բայց շատ հանգարտ կերևէր, իբր թէ կը քնանար։ Վերջին շունչ տանդիէն քիչ յետոյ հասաւ Դքսուհի Մէյտինա Դորբէս, որ Մատրիտ կը կը բերէր Թագաւորին երկու աղջիկներն, զՄարիա Տէ Լաս Մէրչէտես, Իշխանուհին Ասպուրիայից, հնգամեայ, և զԹերեզա, երեքամեայ։ Թեզեռ տղեկները տարուեցան հոն ուր պառկած էր իրենց հայրը։ Կամաց կամաց կը բալէին սենեկին մէջ, վախնալով որ չարթնցնեն. զի ըսուած էր իրենց թէ հայրերնին կը քնանայ։ Ծանկարծ հընդգամեայ Իշխանուհին հարցուց. «Եթէ կը քնանայ, ինչո՞ւ գիրեր են այս ծաղիկներն». — «Որովհետեւ հայրիկը շատ կ'տառապի ծաղիկներէն, սիրելիս,» պատասխանեց Դքսուհին։ — «Ինանկ է նէ կամացուկ մը դուրս ելնենք որ հայրիկը չարթնայ», պատասխանեց միամիտ գահաժառանգուհին, և սենեկէն ելնելով գնացին իրենց մօր քով, ուր դառն վշտի ուրիշ սարսափելի տեսարան մը տեղի ունեցաւ։ Ի տես արքայազարմ երկու որբոց։ Ամենքն ալ լիշեցին թէ ժամանակ մը առաջ Թագաւորն որչափ կը սիրէր իւր զաւակներն, որոց հետ յաճախ ժամեր կ'անցուներ խաղալով Քրիստինէ Թագուհւոյն սենեկին մէջ, և վերջերս ալ, իւր հիւանդութեան ատեն, միշտ կ'ուզէր իւր սչաց առջեւ ունենալ զանոնք։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՄԱՆԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՕԹՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԷԶՄԻԱՆԻՆ, 9 Նոյմ.

Շարաթ երեկոյեան վանքի միաբանք զգեստաւորուած, խաչերով խաչվառներով, խնկամաններով ու բուրվառներով ժողովում են Վեհարանի գաւիթը, ուր Վեհափառ Հայրապետն ամպհովանու տակ ընդունելով «Հրաչափառ» շարականը երգելով գնում են եկեղեցի, «Իմման» Սեղանի առաջ Կաթողիկոսը կարգում է «Ուրախ եղէ» սաղմոսն և ապա սկզբում է երեկոյեան ժամագրութիւնը։ Սրանից յետ լինում է «եկեղէ» և սաւում է առաւօտեան ժամի մասը։ Կիրակի (այսօր) շարունակվում է առաւօտեան ժամը։ Պատարագը մատուցանում է Կաթողիկոսը, մասնակցութեամբ 12 եպիսկոպոսաց։ «Զի ողորմած և մարդասէր ես Աստուած» խօսքերից յետ Հայրապետը ծունր է իջնում սեղանի առաջ և 12 եպիսկոպոսունք նրան շրջապատելով, սկսում են Օծման հանդէսը. Արիստակէս, Դէորգ, Ներսէս և Մկրտիչ Եպիսկոպոսները աղօթքներ և սաղմոսներ են կարդում, որից յետ 12 եպիսկոպոսունք ձեռքերը Կաթողիկոսի գլխին դնելով միասին ասում են «Մեք դնեմք զձեռս» աղօթքն։ Ապա Գրիգոր, Սէրովբէ, Թադէոս, Մեսրոպ, Յովակիմ և Երեմիայ եպիսկոպոսները կարդում են Մարգարէութիւններից և Գործ Առաքելոցից որոշած գրքերը։ Սուրբ եպիսկոպոսը կարդում է Աւետարանը, ասում է Հաւատոյ Հանգանակը և դուրս բերում Սրբութիւնը։ Ողջոյնից առաջ Գրիգոր և Մեսրոպ եպիսկոպոսունք ասում են «Աստուած մեծ», իսկ Մկրտիչ Եպիսկոպոսը ազօթքը կարդալից յետ առնում է Միւռոնի Աղաւնին, մերձենում է ծունր իջած Հայրապետին և երիցս կաթեցրնում Միւռոն նորա գագաթի վերայ, երգելով Առաքելոյ Աղաւնոյ շարակարը։ 16 Եպիսկոպոսունք մատով խաչի նշան են անում Կաթողիկոսի գագաթի վերայ, երգելով «Օրհնեսցէ, Օծցի և սրբեսցի գագաթ Տէր Մակար Կաթողիկոսի»։ Մկրտիչ Եպիսկոպոսը ծածկում է Կաթողիկոսի գլուխը քողով, գօտեւորում է Կոնքերով, և յանձնում է գաւազանը, շարականներ երգելով։ Ապա Արիստակէս, Դէորգ և Գրիգորիս Եպիսկոպոսունք կարդում են սաղմոսներ և առաքելոց գրքեր, իսկ Մեսրոպ Եպիսկոպոսը կարդում է ուտեստարան և ապա սկսվում է «Ողջոյնքն» որոյ ժամանակ Եպիսկոպոսունքը հմբուրում են Կաթողիկոսի գագաթը։ Կաթողիկոսը վերջացնում է պատարագը և եկեղեցական դասը շարական երգելով թափորով գնում է Վեհարան, ուր Կաթողիկոսը բաժնում է Գահի վերայ և բոլոր ներկայ եղողները առնում են նորա օրհնութիւնն և հանդէսը վերջանում է պահպանիչով։

(Մեղ. Հայաստան)

Տեղական թերթի մը իւր ուրբաթ աւուր թուով ծանուցած էր թէ, օսմանեան դատարանաց մէջ եկեղեցականաց վիճայութիւն տալու և երդում ընելու խնդիրը բարւոք կերպիւ լուծուած է Պատրիարքարանաց առաջարկութեանց համաձայն, այսինքն թէ կայս. Կառավարութիւնն ոչ թէ քան առաջնոյն ուղղակի յարաբերութիւն պիտի ունենար եկեղեցականաց հետ, այլ Պատրիարքարանաց միջոցաւ։ Թիչեալ թերթը ծանուցած էր նոյնպէս թէ աղգային հաստատութեանց և կալուածոց սեպհականութեան խնդիրն եւս Բ. Դրան մէջ խորհրդակցութեան առարկայ լինելով բարւոք լուծում մը ստանալու վրայ է։

Մեր առած տոյգ տեղեկութեանց նայելով, այս լուրը անհիմն են։ Եկեղեցականք ի հարկին դատարանաց պիտի ներկայանան վիճայութիւն տալու և երդում ընելու համար, վասն զի կայս. Կառավարութիւնն Օրինաց մէջ այս մասին ո՛ և է բարեփոխում կամ բացառութիւն չընդունիր, միայն թէ, եկեղեցականաց երդման ձեւին վրայ բանաձեւ մը պատրաստելու մասին բանակցութիւնք կը լինին։ Նոյնպէս աղգային կալուածոց և հաստատութեանց խնդրոյն նկատմամբ Բ. Դրան մէջ ո՛ և է պաշտօնական գործողութիւն եղած չէ ցարդ։

Կը յուսանք սակայն որ սոյն երկու կարեւոր խնդիրներն, օրինաց շրջանին մէջ և Աղգին բաղձանաց համաձայն բաղձանաց համաձայն լուծումը կը գտնեն։ Ինչպէս արդարասիրութեան կայս. Կառավարութեան և անխնդիր ջանից Ս. Պատրիարք Հօր՝ որ ամեն կերպով կ'աշխատի Աղգին բաղձանաց համաձայն կարգադրել այս և հասմանման խնդիրներն։

Կրօն. ժողովն իւր վերջին նստին մէջ որոշած է նկատողութեան առնուլ Շահնազարեան հոգեւոր Կարապետ վարդապետի Կանոն, որպէս զի Նուպար-Շահնազարեան Վարժարանի Կանոնամէջ պէտք եղածն ի գործ դրուի քան տարագրութեան լիչեալ Կրտակին։

Կը լսենք թէ Կիլիկիոյ Ամեն Կաթողիկոսը բողոք բարձած է առ Աղգ. Պատրիարքարանն, Շահնազարեան հոգեւոր Կարապետ վարդապետի կանոնին եղծման համար և խնդրած է որ գէթ Շահնազարեան Վարժարանի հոգ կարարիներն ու Բծնօլիտեները դրձնուն իրեն, որպէս զի կարենայ Սսոյ մէջ ժառանգաւորաց վարժարան մը հաստատել հաճաձայն Կանոնին ոգւոյն։

Այսօր խումբ մը երեսփոխանք Զալթիոյ Մատենադարանին մէջ գումարում մը կ'ունենան, երուսաղեմի Պատրիարքական ընտրութեան խնդրոյն վրայ նախնական խորհրդակցութիւն մ'ընելու համար։

ՃԱՇԱԿ

ՈՍԿԵԴԷՆ ԴՊՐՈՒԹԵՍՆ

ՀԱՆԴԷՍ Ա.ՈՍՕՐԵԱՑ

Պատմական, Գիտնական, Բանասիրական Ա.ՅԵՂԻՆ հանդէս

Ընդ խմբագրութեամբ Ա. Մաղաքիայ Գարագաշեան և Ն. Գալանեան

Ցառաջիկայ յունվար 1886 կը սկսի հրատարակուիլ Հանդէս հին հայերէն լեզուաւ. յօրինիչք են Տէրաբ Ե. Մ. Գարագաշեան և Ն. Գուրգէն, գործակցութեամբ այլոց հայերենագէտաց։

Նիւթք են պատմական, գիտնական, բանասիրական և այլն։

Տարեկան բաժանորդութեան դին է 25 դահեկան ոսկի կամ ռուբի։ Գաւառացի և օտար երկրի բաժանորդք կը վճարեն թղթատարի ծախքն, որ է տարեկան 6 դահեկան արծաթ։

Նոքա որ կը փափաքին լինել բաժանորդ Հանդիսիս՝ կարեն դիմել անձամբ կամ գրով առ գրավաճառ Յովսէփ Գաֆֆեան, Կ. Պոլիս, Զաղմագիրար, թիւ 20։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ յոյն սեղանաւոր Եէնիտունեա Տիմիթրաքի էֆէնտիին։

Մերիվիլայի ատրճան տրուեցաւ երրորդ զօրաբանակի գնդապետներէն Մահմուտ պէյի որ նոյն զօրաբանակի պատոյից ճիւղին նախագահ անուանեցաւ։

Արեւելեան Ռումէլիի կայսերական պատուիրակ և առժամեայ կուսակալ Ճէվտէթ փաշայի ուղեւորութիւնն լուսագրուած է առժամապէս։ Կը կարծուի թէ Ն. Վեհափառութիւն այն ատեն միայն պիտի ուղեւորի ի Փիլիպէ, երբ հաշտութիւն կնքուի ընդ մէջ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ։

Հիւսէյին Հասիպ էֆէնտի, որ Նիհատ փաշայի տեղ կայսերական պատուիրակ կարգուած էր Պուլղարիոյ Վագբֆներու ծանուցեալ խնդրոյն համար, լուսագրած է իւր ուղեւորութիւնն ի Սոֆիա և բարձրագոյն հրամանաւ նմա յանձնուած է Կատպան էֆէնտի։

Այս առաւօտեան թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Լէպիպ էֆէնտի, իւր առժամեայ պաշտօնն աւարտած լինելով, մայրաքաղաքս վերադառնալու հրաման ստացած և արդէն իսկ մեկնած է Փիլիպէէն։ Կատպան էֆէնտի եւս ճամբայ ելած է և Սոֆիա պիտի ուղեւորի իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնելու համար։

Թանէթ անտոյդ կը համարի այն գրոյց թէ Կատպան էֆէնտի պաշտօն ունի Բ. Դրան ինչ ինչ առաջարկութիւններն հաղորդել Աղեքսանդր Իշխանին։

Նախարարաց Խորհուրդն ի նիստ գումարեցաւ երէկ և իրաց ներկայ վիճակին վրայ խորհրդակցեցաւ։ Կ'քսուի թէ Պ. Հիրշի հետ կնքուելիք փոխառութեան վրայ եւս խորհրդակցութիւնք տեղի ունեցեր են։ Այս խնդրոյն միայն մէկ կէտը խորհրդակցութեան կարօտ մնացած լինելով այդ մասին եւս այսօր Նախարարաց Խորհրդոյ մէջ խորհրդակցութիւնք տեղի պիտի ունենան։

Արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտի, պահ մը ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ երէկի նստին։

Երէկ Ֆրանսական դեսպանն և գերմանական դեսպանատան խորհրդականը Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ, որ թէեւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին ներկայ կը գտնուէր, բայց առանձին սենեակ մը քաշուելով ընդունեց զանոնք։

Կրէտէի, Արշիպիղոսի Կղզեաց և Այտընի նահանգաց մայրաքաղաքիս գործակատար (Բէյ-ոլլու-էֆէնտի) Նէպիլ էֆէնտիի յանձնուեցաւ նաև Սուրիոյ նահանգին գործակատարութիւնն։

Իսկ Սուրիոյ նահանգին մայրաքաղաքին նախկին գործակատար Սըրրի էֆէնտի Այտընի գործակատար անուանեցաւ։

Ճէվտէթ փաշա շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով պահ մը ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին և խորհրդակցութեանց մասնակցեցաւ։ Երէկ եւս Ն. Վսեմութիւնն կայս. Պալատը գնաց։

Ռուսական և աւստրիական դեսպանք շաբաթ օր Բ. Դուռն երթալով, երկարօրէն տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

Վօն Տէր Կոլց փաշայի պայմանագրութեան պայմանաժամը լրանալու մօտ լինելով, թէեւ կը կարծուէր թէ Ն. Վսեմութիւնը Դերմանիա պիտի ուղեւորի, սակայն Հաքքէթ կ'քսե թէ կայս. կառավարութիւնը՝ գնահատելով Վօն Տէր Կոլց փաշայի արդիւնաւոր պաշտօնավարութիւնը, պիտի վերանորոգէ նորա պայմանագիրը։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Բարձր. Սպարապետն երէկ առաւօտ Եըլտըզի պալատն երթալով, մինչեւ ժամը 3 մնդ. աշխատեցան։ Ապա, Մեծ-Եպարքոսը Բ. Դուռն գնաց, իսկ Բարձր. Ալի Սաիպ փաշա Սպարապետի Դուռն երթալով նախագահեց զինուորական տոմսավոր յանձնաժողովի նստին։

Կը կարծուի թէ ոչ միայն Գերմանիա և Աւստրօ-Հունգարիա, այլ և նոյն ինքն Ռուսիա համամիտ են այն մեծ Պետութեանց որք սա կարծիքն ունին թէ օսմանեան զօրաց կողմէ Պալքաններու դրաւումն անհրաժեշտ դարձած է սեպտ. 18ի յեղափոխութենէն ի վեր։ Արեւ. Ռումէլիի, Պուլկարիոյ և Սերպիոյ մէջ տեղի ունեցած դէպքերէն յետոյ։

Մահմուտ կ'իմանայ թէ Տէվրիշ փաշա հրաման ստացած է պատրաստ գտնուիլ առաջին հրամանին մեկնելու, չգիտցուիր ո՛ր կողմ։

Զալթիոյ հրապարակին վրայ զբրոյց մը կը շրջի թէ, օսմանեան արժեւտեսաց ֆրանսական նախկին պատուիրակ Պ. Վալֆրէյ՝ որ Պ. Կոչքնի հետ ստորագրեց 1881 դեկտ. 20ի պայմանագիրն, մայրաքաղաքս պիտի գայ ի մօտոյ։

Կը կարծուի թէ Պ. Վալֆրէյի այս ուղեւորութիւնն առնչութիւն ունի Օսմ. Բէյիի ընկերութեան և երկաթուղեաց գծերու միացման վերաբերեալ խնդրոյ հետ։

Ճէվտէթ փաշայի պատուիրակութեան ընկերանալու պաշտօն ունեցող անձանց մէջ կը յիշուի Լօվաֆի (Պուլկարիա) հարուստ ագարակատէրներէն Միլէյման պէյ, որ տեսակ մը ցեղապետ է Ակօշ աղա անուանի ճանչցուած։ Մեծ համաւ և համարում կը վայելէ թէ ի Պուլկարիա և թէ յԱրեւելեան Ռումէլի։ Վերջին թուրքս-ռուսական պատերազմի միջոցին, Պուլկարիոյ բոլոր ագարակներն աւարի տըրուած էին, ի բաց առեալ Ակօշ Աղայի ագարակներն որուն ձեռք չդպցուցին։ Այս պարուս եւ, Ակօշ Աղա մեծ ազդեցութիւն ունի թէ Պուլկարաց եւ թէ Իսլամաց վրայ։

Ճէվտէթ փաշայի պատուիրակութեան պիտի ընկերանայ նաեւ ֆրանսերէն լեզուի համար քարտուղար մը։ այս պաշտօն յանձնուած է Արտաքին գործոց Նախարարութեան օտար թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սամի պէյի։

Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշայի ամուսինը Նախընթաց իրիկուն մեռնելով, յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ երէկ մեծ շքով։

Սերպիական դեսպանն և պուլկարական գործակատարը շաբաթ օր Բ. Դուռը հրաւիրուելով տեսակցեցան Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Կիւմիւճինայի մէջ գտնուած արքունի կալուածներէն Պորու-Կէօլի-Տաղեանը կոչուած ջրանցքին վրայ երկաթեայ կամուրջ մը պիտի շինուի որոյ ծախքը պիտի վճարուի Կայս. անձնական գանձէն։

Պաղատի Նաքիպ-Իւլ-Էշրէֆ էֆէնտի՝ որ մէկ երկու տարիէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի իբր հիւր Վեհ. Սուլթանին, Պաղատի մէջ 40ի չափ տի և 300 ոսկի հանգանակել տալով նուիրած է ի նպաստ կայս. բանակաց։

Սոֆոֆ կը հերքէ շաբաթ աւուր իւր հրատարակած այն լուր թէ, Հօպ փաշա մանաւոր պաշտօնով Աղեքսանդրը իշխանին քով պիտի զրկուի։

Հաքքէթ ծանուցանելով թէ Կրէտէի մէջ շատ մը կեղծ մէճիտիէներ շրջաբերութեան հանուած են, ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

Կը յիշուի թէ Ադրիանուպոլսոյ գաւառին հանրօգուտ շինութեանց տնօրէն Ֆասօ էֆէնտի պաշտօնակ եղած և գատի ենթարկուած էր, ամբաստանուած լինելովթէ իւր հսկողութեան յանձնուած քանի մը շինութեանց յատկացեալ գումարներ իւրացուցած է։ Արդ, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ տեղւոյ վրայ քննութիւն մը կատարուելով, տեղեկագիր մը զրկուած է ի Կ. Պոլիս, որ կը յայտնէ թէ կարելի չէ տարակուսիլ Ֆասօ էֆէնտիի խնամոց յանձնուած շինութեանց ամբութեան վրայ, թէ այդ շինութիւնք՝ որք իբր պատրուակ բռնուած էին յիշեալ պաշտօնատարի դէմ եղած ամբաստանութեանց համար, արհեստական տեսակետով շատ կատարեալ էին, և թէ հետեւաբար՝ և է աւելորդ ծախք չէ եղած։ Տեղեկագիրը կ'եզրակացնէ որ Ֆասօ էֆէնտի անպարտ արձակուի և վերահաստատուի իւր նախորդ պաշտօնին մէջ։

Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմի երկրորդ բաժանումն հրաման ստացած է կազմ և պատրաստ գտնուիլ, առաջին հրամանին ծունկատանի ի ներքոյ երթալու համար։ Այս նաւատորմ կը բաղկանայ երեք զրահաւորէ և մէկ մարտանաւէ, ընդ հրամատարութեամբ գեր-ծովակալ Բալլիէի։

Պուլկարէն նոյեմբ. 1830 թուով կը գրեն առ Նեսրլլա։

Քաղաքիս աւտրիական գեր-հիւպատոսն իւր պաշտօնակցաց մէջ առաջինն լինելով այսօր հեռագրաւ հրահանգ ստացաւ Կ. Պոլսոյ դեսպանէն, այն ուղղութեան նկատմամբ որուն պարտի հետեւիլ իրաց նախկին վիճակի վերահաստատման համար ի մասոյ գործադրելի որոշմանց առթիւ։ Պ. Քարիէէ կը ծանուցանէ Պ. Ատէլպուրկի, թէ Բ. Դրան կողմէ պատգամաւորք կը զրկուին Սերեա. Ռումէլի, հրաւիրելու համար տեղւոյն ժողովուրդն որ հնազանդի գերիշխան պետութեան և օրինաւորութեան ճանաչումի մէջ մնալ, համաձայն եւրոպական Տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպանաց ուռած որոշման։ Դեսպանը միանգամայն կը յանձնարարէ հիւպատոսին՝ իւր այս հրահանգներն հաղորդել տեղւոյն իշխանութեանց, ըստ կարելւոյն այժ տալ վերոյիշեալ պատգամաւորաց ձեռնարկներուն և դիւրացնել անոնց խաղաղարարական գործողութիւններն առաջի իշխանութեան և ժողովրդեան։ Պ. Ատէլպուրկ պաշտօն ունի միանգամայն Դերմանիոյ ներկայացուցիչ լինել ի Պուլկարիա, այս մի և նոյն հրահանգներով։

Դեր-հիւպատոսը միջօրէին քաղաքապետ Պ. Զանքոֆի ներկայանալով, հեռագրոյն բովանդակութիւնն հաղորդեց նմա։ Քաղաքապետը պատասխանեց թէ ինք տակաւին այս մասին հրահանգ ստացած չլինելով, պարտաւոր էր իւր պետերուն դիմել։

Թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ատանայի Կիւլար գաւառակին մէջ նամակատուն մը բացուած է, ուր պարզ և յանձնարարեալ նամակներ կընդունի։

Տակաւին մանրամասն տեղեկութիւնք չեն հասած Պաղատի թղթատարին կոչնչման դէպքին վրայօք։ Թղթատարական վարչութիւնն հեռագրաւ հրահանգ զրկած է ի Պաղատ մանրամասն տեղեկագիր մը զրկել իրեն։ Միւս կողմէ, տեղական իշխանութիւնք բազմաթիւ զօրքեր զրկած են թղթատարը կողոպտող աւազակաց ետեւէն։

Ա-Եւորոպան Լլոյդէն այս աւուր թուոյն մէջ կը գտնենք հետեւեալ լուրերը.

Մէրսին-Ատանայի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարչութիւնը ծանուցած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, թէ լիչեալ երկաթուղոյ Մէրսին-Թարսուսի ման աւարտած լինելով, պիտի կրնայ բանիլ. իսկ մնացեալ ման՝ ան է Թարսուս-Ատանայի գիծը պիտի աւարտի յառաջիկայ գարնան։

Նոյեմբերի առաջին կիսամսեայ մէջ օսմանեան ծխախոտի վաճառման հասոյթք հասած են 53,870 ոսկւոյ, մինչ նախորդ ամսոյ միեւնոյն ժամանակամիջոցի հասոյթք եղած էին 58,000 ոսկի։ Նոյեմբերի առաջին կիսամսեայ մէջ Բէյթին Թուրքիէն դուրս զրկած է 506 ոսկւոյ ծխախոտ։

Տերքոսեան ջրի ընկերութիւնքներկայ տարւոյ նոյեմբերի 30ին ունէր ընդ ամենն 2003 բաժանորդք, մինչ անցեալ տարի միեւնոյն թուականին իւր բաժանորդաց թիւն էր 47։

Առեւտրական պաշտօնատան մէջ կազմեալ Որթալուիճի ջնման Ծանն. ժողովն իւր տեղեկագիրը մատուցած լինելով առ որ անկ է, տեղեկագրին եզրակացութիւնք կայսերական վաճառական մատուցուած են։

Վերջին երկու շաբաթուան մէջ Սպարապետի Դուռը պայմանագրեր կնքեց հետեւեալ պիտոյից մատակարարութեան համար. 6 միլիոն քիլօ աւիւր, ատորին տեսակէ, քիլօն 42 փարայի. 300,000 քիլօ տեղական պիւրը, քիլօն 47 փարայի. 10,000 կանգուն ջրխ., կանգունը 19 զրուշի, 20,000 ասուի պարկ, հատը 3½ զրուշի և 2000 հատ ամերիկեան կտաւ, լիպրան 5½ զրուշի։

Պաղատի թղթատարէն վերջերս կողոպտեալ նիւթոց և դրամոց արժէքը կը կարծուի, ըստ ոմանց 7-8000 ոսկի և ըստ այլոց 12-13000 ոսկի։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Յ'ԱՆԳԼԻԱ

Ա.ՀԱՏԱԿԱՆՔ ԿԸ ՑՈՒՂԵՆ

Ռիչմոնդ շաբաթ իրիկուն հեռաւեալն հաղորդեց մեզ.

Լոնտոն, 5 դեկտ. ջրբ. ասաս.

Երեսփոխանական Ընդհանուր Ընտրութեանց արդիւնքն է մինչեւ ցարդ.

Ազատական՝ 233 Երեսփոխան
Պահպանողական՝ 228 »

Առաւելութիւն Ազատականաց ի վերայ Պահպանողականաց՝ 55 Երեսփոխան։

* * *

Լոնտոն, 5 դեկտ. ջրբ. երեկ.

Ազատական՝ 300 Երեսփոխան
Պահպանողական՝ 237 »
Բառնէլեան՝ 60 »

Առաւելութիւն Ազատականաց՝ 63։

* * *

ՀԱՎԱՍ այս առաւօտ հետեւեալ հեռագիրն հաղորդեց մեզ.

Լոնտոն, 5 դեկտ. ջրբ. երեկ.

«Արդիւնք Ընդհանուր Ընտրութեանց ցայս վայր.

Ազատական՝ 309 Երեսփոխան
Պահպանողական՝ 244 »
Բառնէլեան՝ 66 »

Գումար 619

Առաւելութիւն Ազատականաց ի վերայ Պահպանողականաց՝ 65 Երեսփոխան։ Մնացեալ անորոշ ամրոք՝ 55։

* * *

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ. 674 ընտրութեանց 619ը լմնցան։ Բառնէլեանց վերջնական թիւը 80 կ'ենթադրուի։ որով անորոշ ընտրութեանց թիւն է միայն 41։

Եթէ վերջին աւուրց համեմատաբար թիւնք նոյն մնայ, միայն Ազատական. ներուն թիւը հաւասար պիտի լինի Պահպանողականաց և Բառնէլեանց միացեալ թիւերուն. որով անտարակուսելի է Լորտ Սալիսբրիի նախարարութեան անկումն և Պ. Կլատստոնի և իւր նախկին պաշտօնակցաց վերադարձն իշխանութիւն։

ԱԺԱՆԻ ՀԱՎԱՍ

(Ա-----ի հեռ.)

Պերլին, 1 դեկտ.

Բիրոդէն առնուած վերջին լրոց համաձայն, Ալէքսանդր իշխանը ծանուցած է Պելկրատի ատարիական դեսպան կոմ Թէլէկիին, որ կը միջամտէ խաղաղութեան վերահաստատման համար, թէ իւր առաջին պայման կը պահանջէ որ Սերպիա ճանչէ իւրաց նոր վիճակն ի Պալքանս և հաւանի պատերազմական տուգանք մը վճարելու։ Մինչեան թագաւորը կը մերժէ։ կը թուի թէ որոշած է շարունակել պատերազմը։

Կը հաստատուի թէ Հիւսէյնէն տեղեկութիւնք ձեռնարկեր կ'ընեն Թուրքիոյ մօտ որպէսզի ի հարկին զինուորական միջամտութեան Պալքանաց հարաւակողմն (Արեւելեան Ռումելի)։

Լոնտոն, 1 դեկտ.

Երկրայելի է թէ զինադադարը կարենայ հաստատուիլ Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջև, որովհետեւ Ալէքսանդր իշխանը դրամատուգանք մը կը պահանջէ, ինչպէս և Բիրդի և Զայչարի գրաւումն իւր ազատագրութիւն վճարման։ Զինուորական պատրաստութիւնք ընդարձակապէս կը յարուցանի ի Սերպիա։